

Бурят УНЭН

КПСС-эй Бурядай обкомой, Улан-Удын горкомой, Бурядай АССР-эй Верховно Советэй орган

(9275) | 1960 оной июнийн 9, четверг | Сэн 20 мүнгэн

УНАЙ АМАРАЛТЫН САГ ЕРЭЭ!

Уна зоной байдал улам хайжаа тухай КПСС-эй XX, XXI үүдэй түүхэтэ шиндхэбэриг бодото хэрэг дээрэнэ бээн, Коммунистическэ партиин үтэлбэри доро манай ороной шад ехэ амжалта туйлана. Байнхтай хүдэлмэришэд, алба татай абадаг хүлхэн ехэ болжолшадый пеис нэмэгдээ, саалай түлөөнэн угы болгодоо, гээдэ бүхы хүдэлмэришэд, алга шадые богондхогдон хүрин үдэртэ оруулжа дүүргээ, айгэ абтадаг налог болуулжа хуулинуудыг СССР-эй Верховсэдэй V сесси гаргалан Энэ жэлэй дүүрэтэр бүхы хүршишэд, алба хаагшад долоон газар доро хүдэлдэг хүдэлдэг зургаан часай хүдэлмэ үдэртэ оруулагдаха.

Уна республикын 30 мянга ша жалшад богондхогдон хүрин үдэртэ оруулагдаа хүршишэд. Эдэ бүхы хэмжээ танууд манай арал зоние баатаршалга гаргажа, бүри амжалта туйлахаар зоригжуул

Хятад оронуудта 27 хүн, Венгри, Чехословакида, 32 хүн ошохо, тинг хамтадаа 177 хүн нимэ аяншалгада ябаха байна.

Ушөө орон соогуура аяншалгада, гарахаар олон хүн бэлдэжэ байна. Эдэнэр Москвагаар, Ленинградгаар, Урда Украинаар, Хойто Кавказаар, Хара далайн эрьсэр, Грузин түүхэтэ сэрэгэй харгыгаар ябаха аяншалжа байна. Спортын «Труд» гэжэ найш дуранай бүлгэмэй аяншалгын клуб манай республика дотор ябаха нэгэ үдэрэй аяншалгын түсэб зохёогоо. Энэ клуб аяншалгада ябаха инструкторнууды бэлдээ. Эдэнэр предпрятинууд, организацинуудта хүдэлдэг ажалшадый амаралтынгаа үдэр аяншалгада гарахадань ябалсаха юм.

Улан-Удэ городто июлийн ехээр залуушуулай фестиваль үнгэргэгдээ. Тэрэ үедэ городской театрууд, клубуудта уран найханай эрхмн кружогууд наада табихаар хараалжа. Манай республикын нислэх хотын ажалшадый амаралта ашатай тунатайгаар үнгэргэхэ хэрэгтэ эдэ хэмжээнүүдэй туналхань лабтай. Предпрятинуудай уран найханай кружогууд амаралтын үдэр городой талмайнуудта наада табиха, улад зон олоннигээрэ амарха юм. Городой бүхы садууд, паркууд, стадионууд нээгдээ байна. Хүдэлмэришэд болон алба хаагшад, тэдэнэй гэр бүлхид профсоюзудай паркада ошохо, түлөөнэгүйгөөр амарна.

Паровозо-вагонно заводой профсоюзай комитет паркаа тингала бэлдэхэ. Эндэнэ нааданай элдэб хэрэгсэлүүд: дүүжэн, карусель, багашуулай городок, энездэнэй тага, тир гэхэ мэтэнүүд би, Зарим предпрятинууд аяншалжа өөөдөн ба зануудтай болонхой. Жэшээлхэдэ, мяха-консервын комбинадай, «Бурстрой» тресты харьяата барилгын предпрятинуудай хүдэлмэришэд, алба хаагшад амаралтын үдэр Байгал далайн эрьсэд, Котокель нуурта амархаа гарадаг туримтай.

Энэ жэлдэ пионерүүдэй лагернууд урдынхиһаа найнаар хүдэлхэ ёһотой. Үнгэрэгшэ жэлүүдтэ 13 лагер хүдэлдэг байһан наа, мүнөө жэлдэ 13 лагер, амарха тухсай 8 корпус нээгдэхэ. Улан-Удын ТЭЦ, сэмбын фабрика, шэлэй, судна заһабарилгын, «Механлит» заводууд, мүн бусад предпрятинууд нимэ корпусууды барья.

Ажалшадый амаралта эмхидхэхэ асуудалаар профсоюзудай организацинуудай хараалхан хэмжээлүүд амаралтын үдэр хүдэлмэришэд, продукци бүри ехээр бүтээн гаргаха хэрэгтэ туналхань дамжаггүй.

Эгээл нимээнэ профсоюзай организацинууд энэ хэрэгы толгойлжо, ондоошы хэдэ хэдэн хэмжээнүүды хараалжа, хүдэлмэришэд болон алба хаагшадый зунай амаралтыг найнаар эмхидхэхэ уялгатай.

Уна республикын ажалшадый зунай амаралта хайшан гээд хүдэлдэхэ? Энэ жэлдэ 3 мянга хүн хүртнуудта ошохо, 6 мянга хүн амаралтын байшануудта амарха юм. КПСС-эй, СССР-эй Министруудэй тэй тогтоолой үндэһээр курорт болон амаралтын байшанууд хэлхээ профсоюзай мэдэлдэ тэй. Тингэнэй ашаар курорттэй хүдэлмэришэд улам хайжарха, алба үргэдхэхэ жэшээтэй.

Профсоведэй хараалхан хэмжээнүүд ёһоор, манай республикын курортнуудта дүрбэн шэнэ байбаригдаха байна. Ингэжэ жэшээ турша соо үшөө 600 хүниг тууша аргатай болохонмай. «Горлячск» курортнуу үргэдэ паровозо-вагонно за «Забайкалесс» комбинат, Буряод болон ондоошы эмхи зурдууд өөөдөн амаралтын байшанууды барихан. Курортнуудам үргэдэхэ хүдэлмэринин энэ болон.

Уна ажалшад аргалуулжа, амархатай гүрэнэй социальна тэдхэмталаар 5 миллион 500 мянган сомолгонхой.

Уна турша соо хилын саанахи алгада долоон бүлэг хүнүүд ошохо юм. Эдэнэй 32-ынэ Польше, Чехословакия ябаха. 6 хүн ошохо тойрон аяншалжа, Монгол,

Бурядай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Указ

Яруунын аймагай «Исингын» совхозой наалишан Ц. Базаровае Бурядай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха тухай

«Исингын» совхозой наалишан Базарова Цыремжит Цыреновие Бурядай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха.

Бурядай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Д. ЦЫРЕМПИЛОН.

Бурядай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Секретарь Ч. ДОРЖИЕВ.

Улан-Удэ, Советүүдэй байшан, 1960 оной июнийн 6.

Бурядай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Указ

Уран зохёолшо Ц. Н. Номтоевые Бурядай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха тухай

«Исингын» совхозой наалишан Ц. Номтоевые Бурядай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха.

Бурядай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Д. ЦЫРЕМПИЛОН.

Бурядай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Секретарь Ч. ДОРЖИЕВ.

Улан-Удэ, Советүүдэй байшан, 1960 оной июнийн 7.

Бурядай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Указ

Уран зохёолшо Ц. Н. Номтоевые Бурядай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха тухай

«Исингын» совхозой наалишан Ц. Номтоевые Бурядай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха.

Бурядай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Д. ЦЫРЕМПИЛОН.

Бурядай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Секретарь Ч. ДОРЖИЕВ.

Улан-Удэ, Советүүдэй байшан, 1960 оной июнийн 7.

Тэжээлтэй байбал—мяха, һү, ноһотой байхаш. Тэжээлгүй наа—хоһон байхаш. Полин хатан—шэмэтэ кукурузын тарилга бү удааруулагты! Зүб квадрат гаргажа, найн шанартайгаар таригты!

Дээрээ ортошоо

Аймагай совхозууд, Доржи Банзаровой нэрэмжэтэ колхоз шэмэтэ кукурузынга тарилгада эртэннэ нягта найнаар бэлдээд, саг соогоо эхилдэг, 3—4 хоногһоо тарилгана дүүргэхээ байна.

Гэбшье тэндхи Сталиной, XX партсездын, Лениной нэрэмжэтэ колхозууд кукурузын тарилга удааруулна. Эдэ колхозууд түсэбэйгөө хахадьен лэ дүүргэжэ байнхай.

Ямар шалтаганһаа тарилга унжгайруулагданаб гэхэдэ, машина техникнэ муугаар хүдэлнэ. Кукуруза тариха сеялхэнүүд найса тааруулжа табигдаагүй байшоо. Эгээл энэһээ шалтагаалан, июнийн 3-да XX партсездын нэрэмжэтэ колхозой нэгэдхи комплексно бригадын кукурузашан Александр Синовский, Иван Рабдавай (хоёрдохи комплексно бригада) агрегадууд ажаллабагүй.

Тарилгада уридшалан бэлдэггүй байжэ, Лениной нэрэмжэтэ колхозой кукурузашад 5 үдэрөөр хожомдожо тарилгана эхилнэ байна. Тээ тариха ябахадаашье трактор, сеялхэнүүднэ элдэржэ, хэды болло лэ хаатана. Жэшээнэ, Гэгэтын отделенин кукурузашан Николай Шамаевый агрегата инженер Логвиной түхээрлэгтэ тааруулжа хэдгээгүй байгаад, хоёр-гурбан үдэр тэрэнээ зохёжо үнгэргэбэн.

Эндэ дурсагданан колхозууд кукурузынга тарилга боғони болзрто дүүргэхын түлөө зохихо хэмжээ абахаар болоо.

Я. Вяткин.

Зэдэ.

Хилгантада кукуруза тоогдоногүй

Хабтагай үргэн Хилганта нютаг кукуруза тарихада таарамжатай, үржээл найнтай газар юм. Тээ тэндэ хоёр сеялхэтэй звенно аяар 6 үдэр хүдэлнэ аад, оройдоол 40 гектар тарья. Ондоогоор хэлээдэ, арбан га нормицоо ороондо эдэнэр үдэртөө арайхан гэжэ 2—3 гектарт тарихан болоно бшуу.

Ямар ушарһаа кукуруза тариха хэрэг энэ нитэрэ ноһороо, унжгайраа гэшшэ? Энэ асуудалда тус агрегадай ахалаша тракторист нүхэр Бальбуров ингэжэ харюусана:

— Кукуруза тариха газарнай найса бэлдэгдэггүй, машина эмсэгшье хүсэд заһагдаагүй, мүн наа болотор звенонмай хүн зоноор хүсэлдэхэ, ёһоор бүридхэгдэггүй байһан юм. Зэмсэг хэрэгсэлүүдөө өөөһэдөө тааруулжа, заһажа, хая-

Республикын колхоз, совхозуудта кукуруза, хартаабха, огородой здеэ тариха хүдэлмэрини ябаса тухай

1960 оной июнийн 5-най мэдээн

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр).

Аймагууд	Кукуруза тарилга	Хартаабха тарилга	Огородой элдэ тарилга	Тэжээлэй корпейло-дууды тарилга
Байкало-Кударын	75	100,3	25	25
Баргажанай	45	79	10	12
Бичурын	99,2	97	17	74
Зэдэн	90	42	20	8
Яруунын	—	62	12	21
Заиграйн	204	78	22	32
Закамнай	22	27	15	11
Иволгын	89	148	43	37
Кабанскын	176	77	22	32
Кяхтын	66	83	20	1
Мухаршэбэрэй	94	100,5	25	83
Прибайкалийн	83	94	18	54
Хойто-Байгалай	—	23	5	20
Сэлэнгын	56	37	1	30
Тарбагатайн	58	94	17	92
Торин	90	76	28	10
Түнхэнэй	141	105	16	80
Хорин	132	71	4	36

СОВХОЗУУД:

Ойморой	130	100	65	40
Курумканай	34	68	—	—
Бичурын	34	107	—	—
Борьёгой	101	80	20	80
«Октябрьский»	96	25	30	84
Яруунын	—	83	60	57
Исингын	—	15	—	—
Онохойн	103	74	33	20
Иволгын	33	100	27	55
Кабанскын	117	94	69	103
Кударын	49	144	10	8
Кяхтын	91	96	20	—
«Пограничный»	78	100	—	—
Суулгын	69	100	—	100
«Эрдэм»	54	100	55	105
Сэлэнгын	76	123	—	88
Саяанай	92	111	10	7
Анагай	72	88	30	25
Хэжэнгын	139	100	20	93
Хорин	63	103	—	19

Имагтал квадратно-гнездовой аргаар...

Нитынгээ малай тоо толгой горьтойгоор олошуруулжа, ашаг шэмьен дээшлүүлхэ зорилго Сталиной нэрэмжэтэ колхозойхид (Мухаршэбэрэй аймаг) 1960 ондо табиһан юм.

Энэ зорилгоёо амжалттайгаар бэлдүүлхын тулада эдэнэр малад бардам хүрэхөөр үбнэ тэжээл бэлдэхэ, илангаяа шэмэтэ кукуруза ехээр ургуулжа, үнедтээ силос элбэгээр дарахаар шиндэнхэй. Ингэжэ энэ жэлдэ хамта 400 гектар газарта шэмэтэ ургамал таригдахань. Кукуруза ургуулагдай хоёр тухай звенно эмхидхэгдээ нэн.

Үржэлтэй, наруули дулаан газар шэлэжэ үгтэһэн байха юм. Хана саг соонь, шанартайгаар, квадратно-гнездовой аргаар тэрэнээ тарихаар түсэблэһэн байна. Тингэжэ тарилгын эхилхэдэ колхозой кукурузашад машина, сеялхэ-

нүүдээ дахин-дахин шалгажа үзэһэн, квадратууды бодото дээрнэ гаргажа һураһан байгаа.

Үнгэрэгшэ харын 25-һаа нүхэр Ф. Филатовай даадаг звенгойхид түрүүлэн кукуруза тариха ороо. Эдэнэр 194 гектарт кукуруза тариад, гектар бүхэнэй дунда зэргээр 350 центнер шэмэтэ ногоо абаха социалистическэ уялгатай.

— Халаандаа 8 гектар тариха аад, 10—11 гектарт хүргэгдэнэ. Зүгөөр инженер Логвиной түхээрлэгтэ колхозомнай хэгдэггүй байшоо. Гэбшье хэмжүүрэй проволоко хэрэглэн, квадратууды зүбөөр гаргажа таринабди. Урэнэ хүрэнгэмийшье найн. Зүгөөр колхоздо гехсхлоранай асаргаагагүй дээрлээ минл хорлоод тариха баатай болодоно,—гээд кукурузашан Фёдор Феофанович Филатов мэдүүлнэ.

Д. Булатов.

Иимээр хандажа болохо аал?

Мал адууһаар олон Свердловэй нэрэмжэтэ (Тори) колхоз жэллээ жэлдэ тэжээлээр, илангаяа шэмэтэ тэжээлээр дуталдажа үбэлжэлгыг үнгэргэдэг, олон малаа гарзалуулааг, ашаг шэмьен биража дээшлүүдэггүй байгаа.

Энээнээ хараадаа абажа, тус колхоз 1960 ондо шэмэтэ кукуруза ехээр тариха байгаа. Тээд минл 125 га дээрэ кукуруза тарихаар хараална.

Колхозой хоёрдохи бригадын (бригадирнь нүхэр Бекетов А. Е.)

кукурузашан А. Г. Ковалёва звенно эмхидхээд, түрүүшын үдэр юушье хээгүй. Сеялхэ, хэмжүүрэйнь проволоко бэлдэгдэггүй байшоо. Хойто үдэршын тариха хээг гэхэдэн зүб квадратууд гаража үгөөгүй. Тэрэ мүртөө газарын бэлдэгдэггүй, нэгшье тонн шэбэх гаргагдаагүй байба.

Мүн Шэнэлэтын гүүртэ шадар кукуруза тариха гэгэнинин, тэндэ нэгшье центнер наг шэбэх гаргагдаагүй байгаа.

Колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Бекетов, парторганизацинын секретарь нүхэр Меньшиков гэгшэд нимэ байһыне мэдэбшье хэрэгсээдгүй, ойлгоошгүй болоод лэ һуужа байдагын гайхалтай.

Д. Аюшеев.

Дүрбэдхи үдэртөө...

Нарата дулаан үдэрнүүд ерэжэ, «Прибайкалец» колхозой кукурузашад ургамалаа дүрбэдхи үдэрөө тариха байна.

130 гектарт шэмэтэ энэ ургамал тариад, га бүхэнһөө 300 центнерһээ доошо бэшэ ногоон тэжээл хурьяа абаха эдэнэр уялгатай. Хуушан наг шэбэх горьтойгоор гаргажа тараагданхай. Зарим газартан гектар бүрийн хорбод тонно хүрээр гаргагдаа юм.

Газарнай найнаар элдүрлэгдэнхэй. Нэмэлтэ тэжээл болгохын зорилгоор 60 тонно гэхэ гү, али гектар бүхэнэй 1,5 центнер минеральна үтэгжүүлэг оруулагдаа,—гэжэ звенно даагша нүхэр Балаганский хөөрэнэ.

Аймагай «Путь к коммунизму» колхозой кукурузашан нүхэр Шербаковой звенгойхид мүн лэ тариха эхилээ.

Т. Баймин.

Москвада болон Молдавийн искусство, уран зохёолой декадын түгсэхэлэй концерт

Июнийн 7-до СССР-эй Ехэ театр соо Молдавийн искусство, уран зохёолой декадын түгсэхэлэй концерт болоо.

Ленинскэ национальна политикын ашаар түхэл маягаараа национальна, удахаара социалистическэ соёл культууратай болон молдаван арадай уран бэлигтэнэй харуулан программа түрэл Коммунистическэ партидаа, совет аралгаа, республикынгаа ажалшадый мүнөөдэрэй ажабайдалда зоруулагданхай. «Амар мэндэ, Москва!», «Парти тухай дуун» гэжэ дуунууды декадада хабдаагдай бултадаа дуулахада, Молдавийн республикын ажалшадый туйлаһан амжалтануудын түлөө үршөөгдэлэн Лениной орденый Улаан туг дээрэ харагдахада, зал соо

һуугшад илангаяа ехээр альга ташалдаа.

Декадын түгсэхэлэй концертлэ нүхэр А. Б. Аристов, Л. И. Брежнев, Н. Г. Игнатов, Ф. Р. Козлов, А. Н. Косыгин, О. В. Куусинен, Н. А. Мухитдинов, Д. С. Полянский, Е. А. Фурцева, Н. М. Шверник, П. Н. Поспелов, Молдавийн компартийн ЦК-гэй секретарьнууд З. Т. Сердюк, Е. С. Постовой, Молдавийн ССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлэгшэ И. С. Колина, республикын Министруудэй Советэй Түрүүлэгшэ А. Ф. Диордица болон республикын Культурын министр А. М. Лазарев байлса.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Москвагай ажалшад Молдавийн уран зурагуудай выставкэ хаража байна.

ТҮРЭЛ ОРОН ДОТОРНАЙ

КАЗАГАЙ ССР. Коммунист М. В. Тарасовый хүтэлбэрилдэг бэйэн заганаһаа Каспийн далайнаа загана айхабтар ехээр барина. Тэдэнэр дүрбэн нарынгаа түсэбһөө гадуур 4 мянган центнер загана бариад, мүнөө хоёрдохи хахад жэллэйнгэ даабри бэлдүүлжэ эхилээ. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Загана абадаг пункт.

ТАСС-эй фотохронико.

МЯХА ТУШААЛГААР ТҮРҮҮЛЭН ОБЛАСТЫНУУД.

Татарай, Чувашин, Марийска, Хойто-Осетин, Карелин, Коми, Яхадый автономно республикануудай, Приморин, Хабаровска хязариуудай, Ленинградска, Горьковска, Вологодска, Костромской, Амурска, Архангельска, Сахалин болон Камчаткын областнуудай худогшай аялалда болзоноһоон урид, июнийн 1-дэ гүрэндэ мяха худалдаха хахад жүрэнгээ түсэб дүүргэб.

«ХАНИ БАРИСАНАЙ МОДОН»

Сочида амаржа байһан 62 үлдэһэн яһаган (12 оройһоо ерэнэн хүнүүд) араудай хани түхээлэй тэмдэг болон ялдэ модондо мандалнай, лимондой, апельсинэй, грейпфрудай үрүнүүды һуулаба. «Хани барисанай модоной» эшэһээ мүнөө 12 яһын үрэ жамас, наһаа намаа наджажа байна.

КАПРОН ТУХЭРӨӨ БҮХЭ, ХҮДЭР БАЙБА

Гомелдин паровозно депогой хүдэлмэришэд, инженерүүд паровозой деталууды капроноор шудхаа түхээрлэгтэ бүтээгээ. Тэдэнэр капроноор 11 түхэлэй паровозой деталууды хэдэг болоо. Капроноор хэһэн деталь бронзо, шэрэм болон ондоошы металлнуудаар хэдгэнэ деталууднаа хүдэр, элсэгүй байба. Энэ жэлдэ Гомелдин тумар замай 286 локомотивта капрон деталууд табигдаха.

НЭГЭ КОМБАЙН 28.421 ТОННО НҮҮРГЭ МАЛТАНА

Карагандагай № 31 шахтын Василий Митрофаненкын участогай шахтерүүд май нара соо нүрэнэй комбайн бүхэнэй 28 мянра 421 тонно үнүрхэ малтана. Долоон жэлэй хоёрдохи жэлдэ нимэ ехэ амжалта Казахстанай шахтануудай ямаршье нүүрнэй комбайн туйлаагүй байгаа.

Түрүү бригадын комбайнер Кидарый Омаров Кремльда болон коммунистическэ ажалай бригадануудай Бүхэсоюзна зүбөөдөн хабдаалсаа, «Ажалай шэн габьяагай түлөө» медалаар шагнагдаа.

БОЛЬНИЦА БҮХЭН НИНТЫН СОВЕДТЭЙ БОЛОХОН

Бүхы медицинскэ эмхи зургаануудай дэргэдэ 7—25 хүнлөө бүридэн нитын соведүүд бун болгодохонь. Нитын соведүүдэй гашууды партийна, профсоюзна болон комсомолой организацинууд дэбжүүлдэг байха.

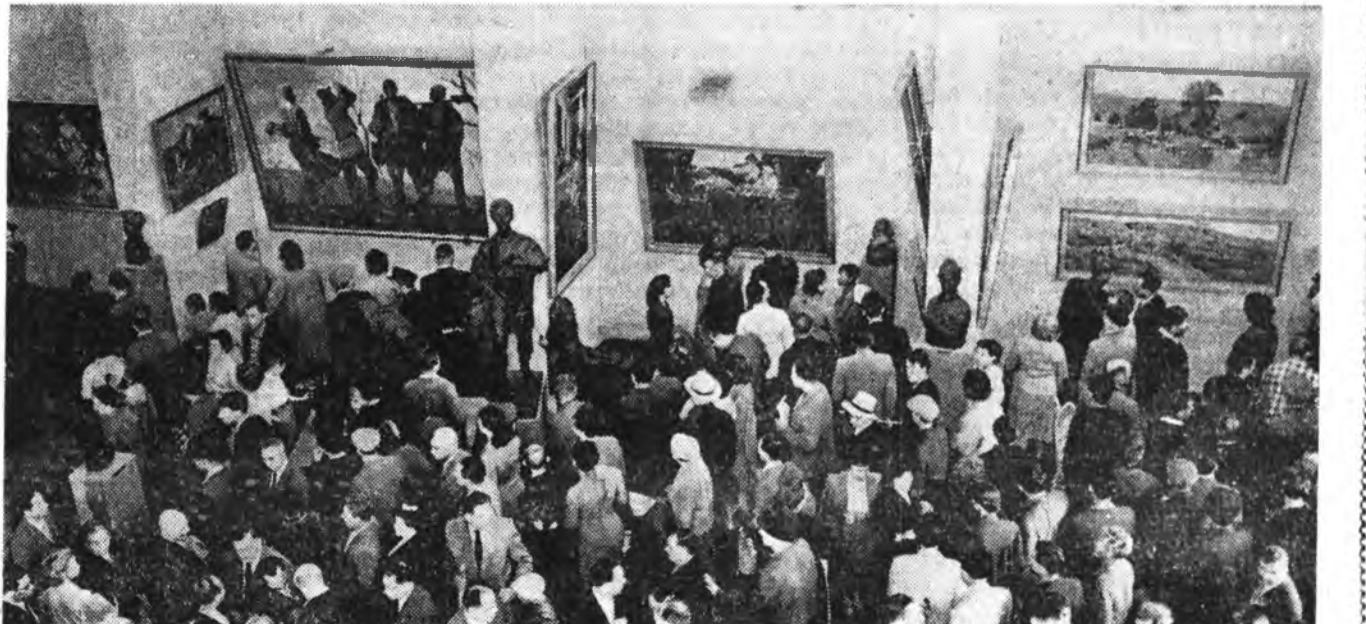
Нитын совет болбол эмнэлгын, үбшнөөн хэрэгсэлгын, санитарно-гэгээрэлэй хүдэлмэри түсэблэхэ, элдэб хэмжээ-ябуула бэлдүүлхэ хэрэгтэнэ медицинскэ эмхи зургаануудта туһалха, мүн больница, поликлиника, парайлагтын гэр, санатори гэхэ ээргын эмшэлгын, элүүрне хамгаалгын зургаануудай хүдэлмэрин түсэбүүды зүбшэн хэлсэхэ уялгатай.

Медицинскэ эмхи зургаануудай хүдэлмэри хайжаруулжа асуудалнуудаар нитын совет өөһднөгөө наамжанууды партийна, советскэ, ажажин болон нитын организацинуудай урда табиха эрхэтай.

800 КОЛХОЗНИК ТҮЛӨӨБЭГҮЙГӨӨР ЭДЕЭЛНЭ

Ташкентин областин Верхне-Чирискэ районий «Политотдел» гэжэ колхозой полин стануудта түлөөһгүй бэлэн эдэн байдаг болоо. Колхозой столонь худалхэн түрүүшын үдэр 800 гаран колхозникууд түлөөһгүй оод эдэ.

Хлопок тариха, харууһалха, хурьяа бүхы үе соо—ноябрь хүрэтэр колхозникууд түлөөһгүйгөөр эдэлэхэ. Колхозникуудай түлөөһгүй эдэ хоолдо хахад миллион түхэрнэ боломодоо, 12 шадамар тоогоод колхозникуудтаа элдэб эдэ наажа байдаг.

Городуудыг гоё найханаар тухай хэлсэхэ бүхэсоюзна бариха зүблөөн

Манай орон дотор барилга үргэн далайсатайгаар хөгждэж байна. Шэнэ городууд, электростанцинууд, промышленна предприятиянууд, шахтанууд болон эмнэлгын байрануудыг олоор бодхоож байһан Совет ороной барилгашадай амжалта, тэднэй түргөөр барилдаг онол арга бүхы дэлхэйдэ мэдээжэ болонхой.

Июнийн 7-до Москвада Кремлин Ехэ Ордон соо КПСС-эй Центральна Комитетэй, СССР-эй Министр-нүүдэй Советэй зарлалгаар городуудыг гоё найханаар бариха талаар Бүхэсоюзна зүблөөн нээгдэбэ.

Манай Эхэ ороной город болон тосхонуудыг хүгжөөхэ, бариха асуудалуудыг зүбшэн хэлсэхин тула главна архитекторнууд, барилгын болон архитектурын хэрэгэй талаар нутагай органуудай, проектнэ, научно-шнэжлэлгын ба барилгын организацинуудай, городской ажахын, эдүүры хамгаалгын хүдэлмэрилэгшэд, союзна республикануудай Министрнүүдэй Советэй, хизаарай, областнуудай гүйсэдкомуудай болон городуудай гүйсэдкомуудай хүтэлбэрлэх хүдэлмэрилэгшэд, министрство болон ведомствонуудэй түлөөлэгшэд, партийна, профсоюзай, комсомолой хүдэлмэрилэгшэд — хамта 2500 хүн энлэ суларба. Зүблөөндэ хабаадалсахаа Германин Демократическа Республикын, Польшын Арадай Республикын, Чехословакиин Республикын делегацинууд эрээ.

Президмүлэ нүхэд А. Б. Аристов, Л. И. Брежнев, Н. С. Хрущев, Ф. Р. Козлов, А. Н. Косыгин, О. В. Куусинен, Н. А. Мухитдинов, Д. С. Полянскн, Е. А. Фурцева, Н. М. Шаерник, П. Н. Поспеловэй ерэхэднэ, зүблөөндэ хабаадгад, мүн олсн тоото айлшад нэрьсэмэ, үнн удаан алыга ташалгаар утгаба.

Хүндэтэ президмүлэ КПСС-эй Центральна Комитетэй Нэгэдэхн секретарь нүхэр Н. С. Хрущев толгойлогшотой КПСС-эй ЦК-гэй Президмүм нэгэн дуугаар хунгагдана.

Зүблөөн дээрэ «СССР доторхи городуудай барилгын байдал, тэрэниэ найжаруулаха хэмжээнүүд тухай» элидхэлэ КПСС-эй Министрнүүдэй Советэй барилгын хэрэг эрилхэ Гүрэнэй Комитетэй түрүүлэгшэ В. А. Кучеренко хэбэ.

Манай орлот дотор зариг тэхэ социальна хубилалта боложо байна. Совет хүнүүдэй ажабайдалай үдэр эрэхэ бүри улам найн найхан, байр жаргалаар бүрин дүүрэн болохын, тэднэй материална болон оюун ухаанай эрилтэ хүсэд дүүрэнээр хангагдажа байхын тула хэрэгтэй бүхы юумэн хөгждэ. Коммунизм манай хэжэ, бүтээжэ байһан бодото хэрэг боложо байна гэжэ совет арад харана гээд элидхэлшэ хэлэбэ.

Эдэ бүгэдэ амжалтанууд — совет арадай баатар бабьяата ажалай, Коммунистическэ партинын туйлай эхэ эмхидхэлэй хүдэлмэринин, тэрэнэй Центральна Комитетэй, Советскэ правительствон ажал-ябуулгын аша үрэ мүн.

Манай орон дотор гэр байрын барилга түүхэдэ үзэгдөөгүй эхээр хөгждэ байһан тухай саашан элидхэлшэ хэлэнэ. 1954 ондо, барилгын талаар Бүхэсоюзна зүблөөнэй болохо үедэ, 32,5 миллион дүрбэлжэн метр талмайтай гэр байра баригдана байгаа наа, 1959 ондо 80,4 миллион дүрбэлжэн метр гэр байра баригдаад байба. Дайны урда тэрэн арбан жэлэй туршада хэды шэнээн гэр байра баригдадаг байгаа нэм, тинмэ хэмжээнэй гэр байра мүнөө нэгэ жэлэй туршада орон доторнай баригдадаг болонхой.

Гэр байра хурдан түргэнөөр, олоор бариха талаар нэгшынэ буржуазна гүрэн манай оронтой мурьсажэ шадахагүй, тэдэ ороонуудай нэгшыншынэ гэр байра шимэ үргэн далайсатайгаар бариха гэжэ санаашахагшэ. Советскэ Союз мянган ажаһуугша бүхэндэ гэр байра олоор бариха талаараа дэлхэй дээрэ түрүү нуури эзэлнэ. Хамта дээрэ ШУА, Англи, Франци, ФРГ, Швейцария, Голланди, Бельги болон Швейцарияда баригдаагша олон гэр байра мүнөө манай орон дотор жэл бүри баригдана.

Манай ороной экономикын хүгжэлтын амжалтада түшэглэн, парти. правительствомай ойрын 10—12 жэлэй туршада гэр байраар дуталдаха ябадалыг усадхаха гэнэн бүгэдэ арадай агуухэ зорилго табья нэн. Мүнөө энэ зорилго амжалтатайгаар бэсүүлдэгдэжэ байна.

Партийн XXI съездын шиндхэбэрин ёһоор, биднээр долоон жэлэй туршада 15 миллион квартира бариха ёһотойлэй гэжэ нүхэр Кучеренко хэлэнэ. Имэс эхэ хэмжээнэй барилга хэжэ байхадаа, городуудыг гоё найханаар бариха гэжэ тон шухала удхашанартай болоно. Тинхэдээ түсэблэгшэ, гүрэнэй хингалта эмхидхэхэ, городуудыг бариха гуримуудыг наринаар сахиха гэнэн эрилтэ табигдана.

Городуудыг бариха шухала асуудалуудай нэгэн гэхэдэ, городуудтай

МОСКВА. Дорогомиловска Набережная шадархн «Украина» гэжэ гости-ницын байшан, мүн шэнэ гэрнүүд.

хи газар талмайе ашагтайгаар, гамтайгаар ашаглыгын тула тэрэниэ зоно болгон хубаарилха хэрэгтэй. Городуудай главна архитекторнууд, генеральна түсэбүүдыг табигшад городуудтай газар талмайе бүхы хэмжээгээр алмаха гурмын наринаар сахиха уялгатай. Тинхын тула олонхи городуудта нэгэ—хоёр дахбар гэрнүүдыг бариха ябадал хорихо, тингээд дүрбэ — табан дахбар гэрнүүдыг эхэнхидэ бариха шухала.

Нүүлэй жэлнүүдэй туршада сүлөө байһан газар дээрэ эхэнхидэ гэр байра баригдана. Энэнишэ риб. Гэбшынэ манай городуудтай түб рабонинуудтай хуушарһан, революциин урда тээ баригдана гэрнүүдыг бодомжотойгоор шэнээнэн бодхоохо зорилготой хүдэлмэри ябуулахаанамнай биднине хыншэ сүлөөлөөгүй гэжэ нүхэр Кучеренко онсолон тэмдэглэнэ.

Городуудай барилгыг найжаруулахын, мүн манай городуудыг ариг сэрбэ байлгахын тула барилгын инженерно болон санитарно-техническэ хэмжээнэ дээшлүүлхэ гэжэ нүхэр Кучеренко элидхэлэ соогоо тэмдэглэбэ. Городуудыг ариг сэрбэ байлгахыг талаар хүдэлмэринэ совет хүнүүдэй уга наһатай байхын түлөө тэмсэлэй холын хараата шухалын шухала хэмжээ-ябуулаа мүн.

Культурно-ажайуудалай талаар хүсэд хангаданги байрын бүхэл районнуудыг бариха тухай, барилгын хүдэлмэринэ индустриальна аргаар ябуулаха тухай элидхэлшэ саашан хэлэнэ.

Гэр байра бариха, мүн культурно-ажайуудалай барилгыг индустриальна аргаар ябуулаха хэрэгтэ гэр байрын, нитнын байшангуудай типовой проектүүд эхэ үүргэ дүүргэ. 1960—1961 онуудай туршада нитнын байшангуудыг хабсаргадамал зүйлнүүдээ суглууджа бариха шэнэ проектүүдыг табижа дүүргэхэ шухала.

Түмэр бетоноор хөгдөөн гэр байрын зүйлнүүдыг гаргадаг промышленность орон доторнай байгуулагдажа, барилгыг индустриальна аргаар ябуулагда эрид хубилалта хээ. Тингэжэ энэ талаар манай орон дэлхэй дээрэ түрүү нуури эзэлбэ.

Түмэр бетоноор хөгдөөн зүйлнүүдыг хэрэглэнэй ашаар гэр байрыг имгалтал суглууджа бариха хүдэлмэри нүүлэй табан жэлэй туршада 1,7 дахин эхээр хөгдөөг болоо, тинхэ зуура ажалай гаргаша 40 процентээр бага болойон байна. Городуудыг индустриальна аргаар бариха хэрэгтэ барилгын томо, мэргэжүүлдлэн организацинууд амжалтатайгаар ябуула. Энэ хэрэг саашадаа манай орон дотор бүри эхээр хүгжөөгдэхэ ёһотой. Тинхэдээ барилгын шанарыг эрид найжаруулаха шухала гэжэ В. А. Кучеренко тэмдэглэнэ. Тингэе наамнай индустриальна аргаар барилга хээ хэрэгтэманай хүн зон үргэнөөр дэмжэхэ байна.

Саашан элидхэлшэ гэр байрын дотор талыг нүмэглэн гоёхо тухай хэлэхэ зуураа, городуудай барилгыг найнаар түсэблэхэ хэрэгтэй гэбэ. Городуудыг бариха хүдэлмэринэ амжалтатайгаар дүүргэхын тула найнаар табиглажа, баталагдаһан түсэб, проектүүд эхэ удхашанартай. Тээд бодото дээрэ энэ хэрэг эхэл дутуу дундануудтай, хэдэн томо томо городууд, жэншээлхэд, Свердловск, Новосибирск, Иркутск, Горький, Куйбышев мүнөө болотор генеральна түсэбгүй юм.

Элидхэл дотор городуудыг бариха гурим, эрдэм наукин туйлаата, кадрнуудыг бэлдэхэ асуудалууд тууша дэлгэрэнггээр хэлэгдэнэ байна.

Манай городууд хадаа коммунизм байгуулагша — совет хүнэй ажаһуудга, хүдэлдэг, амардаг бодото найн найхан ордон гэжэ гэжэ Совет ороной городуудыг баригшад ходо намажа байха ёһотой гэжэ В. А. Кучеренко элидхэлэнгээ тү-

гэхээд хэлэбэ. Манай городууд манай агуухэ үе сагыг, манай наһал хусэлыг, манай олонациональна соёл культурын толорхойлон харуулаха хэрэгтэй. Коммунизм байгуулаха манай агуухэ арадай нэрэ хүндлэхэ хүрэмэ городуудыг бариха гэжэ городуудыг баригшад хүндэтэй зорилго мүн.

Удаань «Городуудыг түсэблэн бариха, хүн зоной нуурин газарыг түрүү аргаар түсэблэхэ аргыг нэбтэрүүлхэ хүдэлмэрин ябаса ба зорилгонууд» гэнэн нэмэлтэ элидхэлхэ СССР-эй барилгын болон архитектурын Академин бодото гэшүүн Н. В. Баранов хэбэ. Хүн зоной ажаллахын, ажаһуухын, нуралсахын, мүн амархын тула, эгээн наһын эрхэ байдалтай городуудыг бодхоохо гэжэ Совет ороной барилгашадай зорилго болоно гэжэ тэрэ хэлэнэ.

Томо городууд дутуу дундануудтай байдаг. Тэндэ промышленна олон предприятинууд хүдэлдэг, тэрэнишэ боложо, городуудай агаар утаа уйнараар дүүрэншэдэг, үйлснүүд тооно шоройгоор дарагдадаг, уланшэ муухай болодог байна. Мүн машина, трамвайнууд үйлсөөр олоороо ябадаг дээрэньнэ ябаган хүнүүдтэ акул тохёолдоно. Тинмэ дээрэньнэ городуудыг гуримтайгаар бариха, тэндэ хүн зоние үлүү олоор байлгахгүй гэнэн асуудал шиндхэгдэхэ ёһотой.

Советскэ Союз дотор нүүлэй хорин жэлэй туршада 100 мянгаһаа олон хүн зонтой городууд 78-һаа 123, 500 мянгаһаа олон хүн зонтой городууд—11-һээ 25 болоо.

Томо городуудта промышленна предприятинуудыг, энергетическэ болон транспортын предприятинуудыг зүбөөр хубаарилан бариха шухала. Энэнишэ ашаар соморхон, болбосон түхэлтэй городууд бодхоогдохо ёһотой. Гадна, томо городуудай хажууда багахан городуудыг бариха болоно. Имэс городууд Москва, Новосибирск шадар, мүн Бакугай хажууда баригдажа байхай.

Элидхэлшэ олон дахбар гэрнүүдыг бариха, промышленна бүхэл районнуудыг байгуулаха проект табиха, мүнөөнэй городуудан, байшангуудай болон бусад барилгануудай архитектура тухай тогтожо хэлэнэ. Советскэ городуудай архитектура хадаа манай үе сагай — обществын агуухэ эрид хубилалтын боложо байһан үе сагай онсо илгаае тодорхойложо, мүнхэлэн батадхаха ёһотой гээд Н. В. Баранов хэлэнэ.

Барилгыг саашадаа индустриальна аргаар хээ эрхэ байдалда городуудыг шэнээнэн бариха асуудалууд тууша удаадахи нэмэлтэ элидхэлхэ СССР-эй барилгын болон архитектурын Академин орлогшо-президент А. В. Власов хээ. Ехэ хэмжээтэйгээр хараалагдаһан барилгыг имгалтал индустриальна аргаар бэсүүлжэ шадаха байна. бидн гэжэ тэрэ аңсолон тэмдэглэбэ. Энэ талаар типовой проект табиха хэрэгтэ хүгжөөхэ ябадал шиндхэхэ удхашанартай юм.

Эдэ жэлнүүдтэ проект табилдаг коллективүүд гэр байрануудыг олоор, индустриальна аргаар барилгала хэрэгтэй бүхы типовой проектүүдыг табиха эхэ хүдэлмэри ябуулаа. Шэнэ проектын ёһоор квартирын үнэ сэн хуушанай хитай асауулбал 35—40 процентээр химда болоо, тинхэдэ гэр байрын нэгэ дүрбэлжэн метр талмайн үнэ сэн 12—14 процентээр химдараа.

Промышленна барилгануудыг гэр байра, нитнын байшангуудыг болон бусад барилгануудыг бодхоодоо нэгэн адли системтэй байха шухала гэнэн асуудал үгэ хэлэгшэ табина. Саашан элидхэлшэ гэр байра бариха талаар ушар-

даг дутуу дунданууд тухай тогтобо. Техникийн талаар ёһотой революци болоо, энэ хадаа архитектурын саашанхи хүгжэлтэдэ сэхэ нүлөөтэй байха юм гэжэ тэрэ хэлэбэ.

Удэнын заседани дээрэ түрүүшээр СССР-эй Эдүүры хамгаалгын министр С. В. Курашов үгэ хэлэбэ. Городуудыг болбосон түхэлтэй болгохо, ногооруулаха болон ариг сэрбээр байлгахы хэрэгтэ найжаруулаха асуудалууд тухай тэрэ нэмэлтэ элидхэл хэһэн байна. Манай орон дотор городууд ушаар, электрын элшэ хүсөөр, газар шэнэ ёһоор хангадаг болонхой. Сад сээрлинг эхээр таригдажа, хүн зоной нуурин газарнууд гоё найханаар шэмэглэгдэнэ.

Коммунистическэ парти, Советскэ правительство арад зоной ажабайдал, ажаһуудалыг найжаруулаха тухай эсшэ сусашагүйгөөр оролдоно гэжэ үгэ хэлэгшэ мэдүүлнэ. Долоон жэлэй туршада коммунальна ажахы хүгжөөхэ хэрэгтэ 70 миллиард түхэриг мүнэнгэ номолодоо.

Совет арадай ажаһуудал, соёл культурын найжарһанай ашаар, эдүүрыг сахиха хэрэгтэ найжаруулаһанай, санитарна хүдэлмэринэ найнаар ябуулаһанай ашаар манай арадай элүүр энхэнэ найжараа, үбшэлхэ ябадал үсөөрөө.

Элидхэлнүүдэй нүүлээр үгэ хэлэгдэн эхилбэ. РСФСР-эй Госстройин түрүүлэгшэ В. Ф. Промыслов үгэ хэлэжэ, Россин Федераци дотор городууд болон хүдэлмэриншэдэ тосхонуудай хоёр дахин олон болоһон тухай, гэр байра болон культурно-ажайуудалай барилгануудыг хээ зорилгонуудай найнаар дүүргэжэ байһан тухай хэлэбэ. Гэхэтэй хамта, Россин Федерациин хэдэ хэдэн городуудта 4—5 дахбар гэр барихын орондо үсөөн дахбар гэрнүүдыг барина гэжэ тэрэ зааба.

Саашан үгэ хэлэгшэ Россин Федерацинда молон гэр бүтээн гаргахын тула 120 комбинат байгуулаха хүдэлмэринэ үргэлжэлүүлхэ шухала байһан тухай, барилгыг индустриальна аргаар ябуулаха тухай хэлэбэ.

Киев городыг шэнээнэн бариха, болбосон түхэлтэй боложо байһан тухай тус городской главна архитектор В. И. Примак мэдээсэ.

Ленинград городской главна архитектор В. А. Каменский үгэ абаад, нигэжэ хэлэбэ:

— Мүнөө жэл Ленингадай барилгашад 30 мянган квартира бариха байна. Тинхэдээ гол түлэб табан дахбар гэрнүүдыг город дотор барина.

Удаань городуудыг бариха талаар хэдэн дурадхалуудыг тэрэ оруулаа.

Совет Белоруссида гэр байрын барилга хэр зэргээр ябанаб гэжэ асуудалада БССР-эй Госстройин түрүүлэгшэ В. А. Король үгээ зоруулаа.

Москва городской архитектурно-түсэблэгшын управлениин главна инженер В. П. Лагутенко, Свердловск городской гүйсэдкомой түрүүлэгшэ И. И. Муравьев гэр байрыг индустриальна аргаар бариха тухай тогтобо. Мүн энэ талаар байһан дутуу дундануудыг шүүмжэлэ.

№ 3-дахн Мосстрой твостын хабсаргашадый бригадир Г. В. Масленников нигэжэ хэлэбэ:

— Барилгашад бүхы совет хүнүүд шэнгээр хамаг аралуудай хани барисаатай байхыг хүсээдг байна. Барилга ёб байралай түлөө эсшэ сусашагүйгөөр тэмсэжэ байһанайн түлөө Коммунистическэ партида, Советскэ правительствода, Никита Сергеевич Хрущевто баяр хүргэнэбди. Тингээд Советскэ правительствон эб найрамдалда дуратай гадаадын политикын нэгэн наһалаар дэмжэнэбди.

Энэгээр удэнын заседани дүүрбэ, Зүблөөн июнийн 8-да хүдэлмэрэ үргэлжэлүүлхэ юм.

КПСС-эй Иволгын айкомой политическэ гэгээрэлэй кабинаны дундэ КИСС-эй түүхэ шудалха кружок эмхидхэгдэн юм.

Энэндэ 37 хүн, тэрэ тоодо: Иволгын дунда нургуулын зарим багшанар, аймагай эмхи зургаануудай, предприятинуудай хүдэлмэрилэгшэд хураба. Үинэй пропаган-дистнуудай нэгэн нүхэр К. И. Куйбышкин хэшээл бүхэндэ найнаар бэлдэжэ, һонирхолтойгоор үнгэргэхэ оролдоо. Тингэһэнэй аша үрэ эли бодо харагдана. Дун гаргалгын хэшээл эндэ һаяхан болоходоо, түрэл партингаа түүхэ, марксизм-ленинизмын нургаал зааринуудыг хэр гүнзгыгөөр ойлгодог бодоһонийн харагдаа.

Багшанар Энренрайс И. П., Арсланова З. А., Аюшеева З. Г., Сан-

Һайн дүн

дакова Н. М. болон бусад партиин түүхэ һайн мэдэдэг байһанаа харуулба. Кружогой дун гаргахы энэ түшээл дээрэ нуралсалыг жэлэй үедэ тохёолдоһон дутагдалнууд тухай хөөрөлдөөн болоо. Жэшынэ, кружого нуралсахаар бэшүүлһэн үхэд Бурдуковский, Мататханов, Кубальская болон бусад зарим коммунистууд хэшээлһээ таһаралын иигэд тингэд гээд лэ үнгэргэдэг байгаа. Мүн эдэ нүхэрэй политическэ болбосоролоо хэр дээшлүүлхэ байхы партинын организацинудын һонирхоогүй байшоо.

Гэбшынэ олонхи нүхэд урла мэлхихинэ ханамжатай, харюусалтайгаар нуралсалдаа ханданаб на гэжэ һүүлшын хэшээл элирүүлэе.

Д. Шагдуур.

Валентинын бэлиг тэмдэглэгдээ

«Энэ дары кинофестивальда хабаалахыа Минск нидэ» гэнэн телеграмма Валентина Абрамова (Дагбаева) майн 14-нэй үдэр режиссер Я. Л. Лапшин эльгэһэн байгаа. Энэ фестиваль ороной культуна ажабайдалай эхэһэн событи болоо. Совет кинематографин эрхим һайн кинофильмүүд тэндэ зүбшэн хэлсэгдэжэ, дутуу дунданууд элирүүлэгдэнэ байна.

«Ургын һалбаржа байхада» гэнэн Николай Дамдиной сценаряар режиссер Лапшинай табилан Бурядай кинофильмын гол нуюрыг наадагша Валентина Абрамова (Дагбаева) тэндэ ошохо аргагүй байһан юм. Тингэбшынэ тэндэ боложо байһан фестивалар эхэ һонирхолог, газетэдэ гарадаг мэдээлэлүүдыг алгадгүй харадаг байгаа.

«Юрын нэгэ үдэр нэн. Субботинь, воскресинь бэшэ. Тингэбшынэ Валя энэ үдэрыг үе наһандаашы мартахагүйл. Юундэб гэхэдэ, энэ үдэр фестивалин дун «Правда» газетэдэ толилодоо, Тэндэ эрхим һайн кинофильмүүд, бэлигтэй артистуудай наадалга тэмдэглэгдэнэ байна, «Ургын һалбаржа байхада» гэнэн фильм бүхэсоюзна гурбадахн шанда, мүн энэ фильмдэ эхэнэрэй роль эрхим найнаар гүйсэдхэнэйн түлөө Валентина Абрамова (Дагбаева) шанда хүртэһэн байба.

— Би энэн тухай һанаа заяандаш оруулаагүй ябааб,— гэжэ Валя хөөрэнэ.— Бурядай юрын басаганби, совет киногй мастернууд Руфина Нифонтова, Наташа Румянцева гэгшэдэй суг нимэ амжалта туйлахад гэжэ хаанаһашы бодохо нэмбэ.

Мухаршээрэй аймага Валя хүн боложо, хүл дээрэ гараһан нартартай. Тэндэ юрын колхозингой бүлэдэ түрэнэн юм. 1955 ондо Валя болбосоролой аттестат абаад, Улан-Удын багшанарай институттай тухын, хэлэ бэшэгэй факультетдэ ороо һэн.

Тэрэнэй гурбадахн курсда хуража байхада, Свердловск кино-студийн кино буулгалтын коллектив манай республикада ершэн юм. Багаһаа кинодо угаа дуратай басаган наадаха хүнүүдыг бээржэ байһан гээд дуулахадаа, туршаад үзэ-

хэдэ яахаб гэжэ бодоо бэлэй. Тингэжэ туршалга шалгалтын һүүмшэлэгдэхэдэ, артистын нургуулу гүй хүн наадажа шадаха гүн гүнэ эхээр нэжэглэе һэн ха.

Совет засагай мүдхе тон хүшэ хүндөөр зүрхэ сэдхэлээрээ ошоотороо хадхуулаха абаһан бурят багшан Дынсемагай роль энэ фильмдэ эгээл орёо бэрлэ тэйн байгаа. Энэ һээ урид уран найханайшы бүлгэмэ хабаадалсаагүй саганай урда хэлсэхэ бэрхэшээл байһынэ, тэрэнишэ үсэд нэтрүүлһэн Валин дабажа гараһы хэлээшын яахамнайб. Хэсэ байгаа гээд тухайла.

Дынсема боложо, зүбөөр, хүндэй үнэншэмэ тодоор наадаха тэргэһэн Бурят драмын театрийн артистнууд П. Николаев, Н. Геннова, Б. Вампилов, мүн режиссер Я. Л. Лапшин нүхэрэй ёһоор туулаа. Энэ хүдэлмэринэ харагшад хайлдагшэгүй. Харин тэндэр Бурят басаган Дынсемагай хэдаа заяагаар, тэрэниэ бэсүүлдэгшэ даһан Валин наадалгаар өмнө һонирхоһон байха.

Энэнишэ нүүлээр Валентина Абрамова (Дагбаева) Ленинград студийн «Сэнхир мурэнүүдэй дэлхи хүнүүд» гэнэн кинофильм басаганай роль наадаа. Энэ кинофильм Тувагай түрүүшын фильм болоно. Валин түрүүшын кино олондо дурлагдажа, магтаал шаалда хүртэнхэй. Тэрэнэй гэршын энэ шан болоно.

Багшанарай институттай бэлд курсын студентка Валентина Абрамова (Дагбаева) ажабайдалай бодохо алхахыа байна. Гүрэнэй шалгалта—һүүлшын алхам үлдэ. Энэнише гаталаад, багшын диплом абахынэ.

— Кинод хүдэлһэн үемни найн эгээл һаруул һайхан үе болоно,— гэжэ Валя хөөрэнэ.— Залуу тэнише хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ бүр хүсэ шадалаа, мэргэжэл шадалаа зорюулаһынэ.

Энэ һайн һайхан эрмэлзэлгээ Валида амжалта хүсэе!

Б. Генин.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Валентина Абрамова (Дагбаева).

Л. Абрамовай фото.

Колхозой амаралтын гэр

Тамхаг гэжэ гоё һайхан, ой модотой газарта Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой амаралтын гэр байдаг. Хүйтэн тунгалаг үһатай аршаанай дэргэдэ хэлэн гэр хоолохо харагдадаг. Энэ амаралтын гэр хоёрдохн жэлэ хүдэлхэнэ.

Колхозой түрүүшүүд—наалишад, хонишод, механизаторнуудта 7—10 оногой пүтгөөго үгтэдэг. Тэднэр эршэтэ һайнаар ажаллаад, бонихон сагай туршада болбосон түхэлтэй амаралтынгаа гэртэ зунай һарануудта амардаг болонхой. Тэндэ зохиод тааруу унтарин хэрэгсэлнүүдэй хамтын байра, амтатайгаар хоол бэлдэдэг столово, культурнаар амарха улаан булан гэхэ мэтэ бии юм. Улаан булан соо эл-

дэб наадан, хүгжэмэй инструмента, радиоприёмник, элдэб гитар, журнал гэхэ мэтэ бии. Нюотой эмнэлгын хүдэлмэрилэгшэд тэндэ оножо, амаржа байгшадай элүүрыг шалгадаг, эрилтын хангадаг. Колхозой клубай дэргэдэхи уран һайханай бүлгэмэйхид концерт тэндэ оруулдаг.

Мүнөө жэлдэ июнийн 5-һаа түнүүд тэндэ амаржа эхилэ. Түрүүшын ээлжэнидэ 20 хүн амаруу юм.

Д. Бадмажапов.

Улан-Удэдэ 1-дахн интернат-һургуулин комплексно гэр байранууд һургал салай шэнэ жэлэй эхилээр баригда дүүргэгдэхынэ. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: тус һургуулин байшанууд.

А. Мангаевай фото.

А Ж А Л Г Э Ш Э Ж А Р Г А Л

Уран зохиолы хуудалхан

АРАДАЙ ОНЬОН ҮГЭНҮҮД

Адуу мал бөөмэйлбэл—
Ама толодохо,
Ажал хүдэлмэри хэбэл—
Арага дулаалха.
Ажал жаргал хоёр—аха дүү хоёр.
Ажалтай зэргээр алдар соло.
Ажал хэмэ хүн болодог,
Ара дабама морин болодог.
Ажалша хүн
Арад зондоо хүндэтэй,
Хүдэлмэриш хүн
Хүн зондоо хүндэтэй.
Ажалша хүнэй гарта
Хажуур хайхан;
Адууша хүнэй гарта
Ташуур хайхан.
Алмаз шулуун жэбэрдэггүй,
Ажалша хүн хосордоггүй,
Туршаан хүн тугалтай болохо,
Шадаан хүн шахамалтай болохо:

Ургасын өхэ амалгаа,
Ухаанай өхэ эрдэмнээ.
Тэмсэл тэмнээхэ,
Анал аршалха.
Утаанай гараан газарта гал байха,
Уладай байхан газарта амал байха.
Үндэр дээрэ гараад
Амилхада хүнган,
Үбгэн хүнтэй хэлсээд
Хүдэлхэдэ хүнган.
Хадын шулуу хамхалма,
Хана бодохоо,
Боририн шулуу буталма,
Булад тунгааха.
Хүннөө мнээшэ абадаг,
Хүдэлмэришөө дүршэл абадаг.
Хэлэхэ хэхэ хоёртой хоорондо
Хэлэн дабаан ушарха.
Д. МАДАСОНОЙ суглуулбариаа.

Үдэрэймнай гимн

Солбон АНГАБАЕВ

Ажалта үдэрнай,
Сагай дайдымнай мүсэдэл
Сагаан гэрэлэй
Сасархан найхан
үнгэдэл,
Хүн зоной
Гүн сэдхэл болонош,
Хүбүүн хүнэй
Хүдэр хүлынэ болонош.
Хүйтэн үдэрэй
Халуун наран бэлэйш.
Газар дэлхэйн
Гамнал, ёлолол бэлэйш.
Гараа хүннээ
Гаргажа хаядаг бэлэйш.
Дуушан шэнгээр
Дуулажа орхиодоо юрэдөө,
Дуранай элшээр
Дулаасуудга бэлэйш зоноо!
Ажалша дэлхэйн
Аба эсэгдэл адли.
Ажалша хүнэй
Амин сэдхэлдэл адли.
Сэрэг дайндаа
Саашаа хараан. асархан,
Сэсэг дайдадаа

Хүсэниин боложо найрхан,
Совет хуулитай
Социалис үргэн хууритай,
СССР гүрэнэй
Согтой ажал манда!
Зол жаргалай
Енэ мэтэ бэлэйш.
Зоболон ядаралай
Ибалтан болодог бэлэйш!
Замбулин түбин
Тугынэ боложо үргэлэйш!
Шэниисын колос соо
Шэнхнинэ байхадаа, ши
Сибирин тала дээр
Солгилон байхадаа, ши
Сэдхэлэймнай аруун,
Шэмэг болонолши. ши!
Ажалаа хэжэ,
Алтан дэлхэйдээ жаргажа,
Амаражаше, дуулажаше,
Алдаршажаше ябадаг манда—
Ажаллаха гэшэ,
Ами наһанаймнай дээжэ,
Алтан дэлхэйдээ
Ара нюргандаа тээжэ,
Агуу коммунизмдаа,
Абаашаха үүргэтэй зомди!

Челыбинский металлургическа заводой шэнэ барилга дээрэ хүдэлдэг Владимир Закаатовай арматурщикуудай бригада баатарлигаар ажаллана. Зураг дээрэ: бригадын түрүү хүдэлмэришэд К. Рябенченко (дөрөө хоёрдөхөө), Н. Шубочкин, Н. Михайлов. ТАСС-эй фотохронико.

Ш. БАДЛУЕВ

Пропагандын хүдэлмэрин хүмүүжүүлхэ үүргэ дээшлүүлхэ, ойлгосотой, аша үрэтэй болгохо зорилгоор лэтература, искусствын эрхим найн зохиолуудай хүнэй ухаан бодолдо, сэдхэлдэ үзүүлдэг нүлөөнэ найнаар хэрэглэхэ.
(Мүнөөнэй эрхэ байдлаба партийна пропагандын бэвдүүлхэ зорилгоуд тухай) КПСС-эй ЦК-эй тогтооллоо)

Хэжэгтэ ШОЙБОНОВ

Замай урнал

Хонгёо дуунай зэдлээн, аялга Холын замда урлалбал.
Хурдан хүлнүүдээ шэлгэхээ, шэлгэхээ
Хүлэг морин инсагаалбал,
Уян дуунай уриханда, уриханда
Ухаан зүрхэм урбал.
Утын харгыда хатархаа, хатархаа
Ульгам морин үрнээбэл,
Айлар инагтаа уулзаха, мурьсэхөө
Ардаг хүлэгтөө морлодог.
Ирагуу хүгжэмэй урлалаар, аялгаар
Илалтын замда дабшабаб.

Ажалай баатаршуул

Манай совет арад баатаршалга гаргахын табисууртай зон байгаа байна. Гражданай үедэшье, Эсэгэ ороноо хамгын Агуухэ дайнай жэлиүүдэшье зонной байгуулган шэн габыаа хэмээхгүй еха. Зүгээр иматгал дайн даанда үзүү эхээр баатаршалга хамгаалаг. баша. Шэн зориг, хүбэлтэн амтай, уян шударга, айхана мэдэхэ-бодолнуудай үдэр бүри гарааггүй хүдэлмэри гэжэ, нотаг газар гэжэ үндэ байхагүй.

Ажалдай сол шэн габыаа байгуулаа хэзээшье бии байха юм, гэжэ Мак Горький хэлээ лэн. Манай республикэ эжабайдал дээрнээ харахада, үзэ уран зохиолын хэлээн үгын баһаниинь али бодо үзэгдэнэ.

Гантэ нага үгэлүүгү «Москва» гонсада амараад болохоодо, Социалистик Ажалай Герой болгодонон байгаа.

Эрхэнгөө амаршалхадан эгитгэжэ ядаа— гэжэ «Эрэм» совхозой солото хони-партини НК-гэй декабрьда болонон Пленумда хабаадагша Балдаме-вевна Доржиева хөөрөдөг. «Болгодо- гэжэ буруу хэлэнэ даа— үнэн сэхэ,

Гунга ЧИМИТОВ

Угы эрбээхэй хоёр (БАСНИ)

Улгы найхан
Улгы нэгэ үдэр лэн.
Улгыша бүхэриг амитадай
Умарха сүлөөгүй саг лэн.
Умар торгон хубсагатай
Урбээхэй
Урбээхэн үедэ өхл ханатай,
Урбээхэн дурон мибэрнэхэй,
Урбээхэн хонгор агаарта
Урбээхэн алшархан таашаагаад,
Урбээхэн аруун сээгүүдэй
Урбээхэн үнэрнэ хайшаагаад,
Урбээхэн гөв бөөмийн эмээ
Урбээхэн харга гэнэдэл
Урбээхэн гөдирнээр, батирнээр
Урбээхэн байна нимдээр
Урбээхэн хажууда, сээг дээрэ
Урбээхэн дагаан хууба.
Урбээхэн бээсэйлсагаан,
Урбээхэн байма дуугарба:
Урбээхэн, шаман харахадаа,
Урбээхэн зүрхэм үбдэнэ даа.
Урбээхэн даа, бүхэл зундаа
Урбээхэн шадга
Урбээхэн хэмэ тулинаш даа?
Урбээхэн мурөө хараад лэ
Урбээхэн дорон гүргэнөөд лэ,
Урбээхэн толоо суглуудга юм,
Урбээхэн залхуурдаг үгы юм.
Урбээхэн шэршөөш,
Урбээхэн орьидоо харалшоо.
Урбээхэн намайе ши
Урбээхэн найш хайса!
Урбээхэн сэмсэгэр аруунбид,
Урбээхэн хүнгэн саруунбид.
Урбээхэн наһаа нэбхи ябадалтай
Урбээхэн хоолон амитантай
Урбээхэн хэдэшье дурагүй
Урбээхэн хүдэлмэришэ Зүгы
Урбээхэн намар болотор
Урбээхэн талар нимдээ,
Урбээхэн торхо толо
Урбээхэн шадга
Урбээхэн эмхээс бэлдэб.
Урбээхэн үедэ баһа
Урбээхэн хараба.
Урбээхэн ала аашань
Урбээхэн эхөөр болонхой,
Урбээхэн саруун бэнь

бүтээсэ эхэтэй ажал хада Түгын хоншонон суурхуулаа ха юм, ангартың Балта—Халуурай мүнхэсүгэй хүдлэе һилээ ха юм.

—Ажалай Герой болохо гэжэ наһа үеэршье наһагүйб. Хэһэн бүтээһэн юумэнишье ээлтэй юм бээ, юрэ, хүнэй хэхэ-гүй юумэ хэхэ бэшэ ха юмбид,—ингэжэ Михаил комбинатай эрхим хүдэлмэришэн Мария Ивановна Филиппова хэлэнэ.

—Хара баһааа хойшо колхозойнгоо ажалда оролдоогойгоор, хүнөө дунтгүйгөөр хүдэлхэн лэ золтой, тарзанһа үзүү баатаршалга гаргаб гэжэ наһагүй ябааб,—гээд Сөлэнгын суута наалишан Пылягит Балжиннева Жалсанова энэбхилэн хөөрөдөг.

—Мини намтар тон богонихон: хүдөөгй хургуули, ФЗО-до хуралсага, ПВЗ-до юрын хүдэлмэришөөр ажаллаха, Номгон далайда сэрэгэй алба хэлгэ, удаан балал туралхи болонон ПВЗ-дэ еражэ, электрослесарь болонго... Зүгээр, армияла ерэхэдэ, ажаллаа би уланхадаа оронон аад, алишье халаандань—үдэр хүниие илгангүй ябажа, мэргэжэлтэ саг үргэлжэ дээшлүүлхын түдөө оролдоогди. Теэд үдэ хүдэн барандаа тигэжэ ябагшад,—гэжэ залуу хүдэлмэришэн Анисим Оширов гайхнаар хөөрөдөг.

—Би гартаа хүжэ баринаар гушаад һайса гаран жэл болооб. Энэ үе соогоо хэдэ гэр, малай байра, тэргэ шарга, моринной тоног дархалаабид! Мүнөө харин «Бурстрой» трестдэ ерэжэ, барилгын оньон техника шудалаад, олон дахар ордон гэрнүүдье барилсажа ябахадан оморгодогдиг. Ажал хэхэжэ жаргалтай юн байха гэшэ!—гэжэ модошо дархан Шойн Цыбиков ябаган хөөрөгөө табингүй хэлэнэ:

—Колхознай янала баян ажахытай болооб. Энэ хада манай колхознигуудай шэн габыата ажалар лэ туйлагдаа ха юм. Нилээд олон түрүшүүлнэй ёһотой гэгшын ажалай героинууд юм! Харин намайе тэдэнэр түрүүдэгшэ болгон өһөдөө хүнгаа, зонингоо түдөө шадхаа соогоо хүдэлнэд гэшэб. Намда гурбан зуун жэлэй түүхэтэ һайндэрөөр дашармудулан героин нэрэ зэргэ олгоо юм, теэд энэ үндэр шаглан хайшан гэсэ наа, һайнаар харуулха юмааб гэжэ наһа үнөөн боложо ябагшад,—ингэжэ Баян-Голой Карл Марксин нэрмжэтэ суута колхозой түрүүдэгшэ Гомбо Болоевич Цыденов тээ мэндэ хөөрөжэ буугаа лэн...

Ингэжэ ажалай баатаршуул өһөд тухайгаа хэлэдэг. Тэдэнэр өһөдэньгөө гарган ажалай габыана юрэ бусын зүйл гэжэ илгээшье наһадаггүй, харин юрын, эгээлэй, үдэр бүрин ажал, хамаг хүнэй хада ажал гэжэ бододог. Гансахан энэнь хада коммунистическа габыата ажалай шэнжэ шанарые али тодоор харуулна.

Наһад үзэе. Сөлэнгын суута хоншонон Патанова хүрэг хонидоо үбэлэй шуурган сооһоо хайшан гэжэ абараа лэн? Бүхэлэй хүнииндөө бүрхирхэн, хирлэһэн саһан

Хатажа босо болонхой,
Найхан аруун хубсаһанһаань
Нагги набта үлэнхэй,
Үглөө мүнөө
Үхэлээ, эсэсээ хүлэнхэй
Үзэлэй юмга ябахадань,
Ажал хэмэй ябахашини
Эгээл энэл даа!... гэжэ
Эрбээхэйдэ Зүгы хэлэбэ.

хаанашье бии байха

шуурган саган талада аймшагтай байдаг. Урдан хэдэ аянашад ахирхан моридоороо нүдэ балай буншүүлжэ ябаһаар төөрижэ, саһан шуурганай эрхэдэ баригдан хатардаг байгаа! Урдан, хубсхалэй урда, баяд ноёдой хонидые алдһанайнгаа түдөө ажалда адуулагдах хэдэ шангаар нүрэгэа сохуулдаг байгаа! Харин мүнөө хэдэн зуугаад нитын, колхозно—тигэе хада өөрнө—хонидые адуулажа ябаһан хоншонон байгалиин хүндэ хүшэр абаритай дайралдахада, юрэ бусын баатаршалга гаргажа, бөөс маргаад, хонин хүрэгөө абархан байха юм. Тэрэ эхэнэр тигэжэ засагай газарһаа магтаалда, хүн зоний өрөөлээ хүртэжэ, Хүдэлмэришэ грамота абаа һэмнэй.

Нёдондо хабар би нэгэ тон Донирхолтой, тон юрын нэгэ баатаршалга нүдөөрөө хараһан байһаб.

...Хабарай хагсуу саг байгаа. Баргажанай Баян-Голой Карл Маркссын нэрмжэтэ колхоздо бидэнэр ерэд байгаабыд. Харалган муухай талын халхин хонин халтаа наарган ганиржа байгаа бөлэй. Хахад үдэр байгаа. Хара-Улан гэжэ замкада гэнтэ үдэршэй хүни болошонон шэнги болооб, халхин хара шорой шэлэлжэ байба. Тэндэхи хониндой отарада юрын лэ ажал ябажа байгаа. Тин байтар ахалгаша хониншон Сангади Раднаева байрынгаа сонхор ханаашархан харана. Гэнтэ байтараа бөөлөөгшэ барива.

—Хурьгадтаа өшожо ерөхөм,—гэжэ хэлээд, үдээд хара хүшөөрөө нээһэн бөөрөө, гаашааа гүйжэ гараба. Уланшьегүй:
—Түймэр!—гэжэ халхинһаа шанга хаштараан дуудлаба.

Гартэ байһан зон хуха харайлдан гараба. Харан гэнэһэмнэй, хүртай үблэн гал дун болшонхой, ойроху нэгэ гэрэй хушалтада аһад, дүрбэлзэн байба. Тэндэхи хонидод тэрэ гарье тэбэрилан гал түймэр сараха гэжэ гүйлдэһэн аад, гансаца зуг татан, хурьгадай хамаг тээшэ гүйлдэбэ. Юб гэжэдэ, энэ үедэ түймэрийн гал хэлэн хурьгадай байрые долбожо байгаа.

Хониншон Радна Очиров, тоо бүридхэлшэ Базар Эрдынеев, үбгэн Санжа Малакшинов гэгшэдэй гэр удаа дараа дүлдэдэ хүнжэ захалба. Гэбэшье, тэдэнэр энэ үедэ өһөдөнгөө гэр бараа, зөөри зөөшэ тухай болоогүй, харин хайшан гэжэ колхозойнгоо хонин хурьгадас абараа гэшэб гэжэ бодоо...

Тингэжэ тэдэнэр отарилгаа 466 хурьгадэ гал сооһоо бүрин бүтөөр абараа лэн. Бүхэ баянголдорхин, бүхэ баргажанархын хонидойнгоо шэн баатаршалгаар омгорхон хөөрөлдөжэ байгаа бөлэй. Тэрэ үдэртөө бахардан баярланан баянголдорхин хонидоһон хонидоодоо дүшэ мянган түхэриг һайн дурсаараа үгэбэ. Гадна колхозой правлениин онсо яаралтай засадан боложо, хубаадаггүй жасаһаа үшөө дүшэ мянган түхэриг талнажа үгөө.

Найхан бэшэ аад, нүхэдүүд! Нимэ үтэ мэдэгдэмэ баатаршалганууд манай хото городуудаар, колхоз, совхозуудаар үдэр бүри гаржа байдаг.

Энээн дээрнээ хаража үзэхэдэ, манай арадай шэн баатаршалга иматгал дайнай үедэ гарадаг бэшэ байна ха юм. Бүри

хүдэлшье ушарлануудые абаад үзэе. Бидэнэр Номгон далайн флотой дүрбэн баатарнуудай дүшэн юһэн хоногой хатуу шанга дабалтые наһаабыд. Бүри наһан Америкын тагнуулай самолёдые манай ракетнэ мэргэшүүлэй сохило унагаһан ябадал бүхэ совет хүнүүдэй зүрхэн соо шэн баатаршалга боложо ороо. Майор Воронов, расчёлды командир манай хурша Эрхүүгэй областини хубуун Александр Федоровой хүтэлбери дор энэ шэн баатаршалга болоо. Тэдэнэй дунда манай бүрэт хубууд сержант Самбуев, ефрейтор Хамнуев гэгшад бии.

Иван Арабаевич Самбуев манай Борьбой солото хонидойной хубуун юм. Иवानай гэртахин—эхе—эсэгэ хоёрны—хошуундаа уг унгараа хонидод. Тэдэнэр мүнөө жэлдэ, алдартэ долоон жэлэй хоёрхой жэлдэ, зуун хонин бүхэһөө өрнө найман хурьгадэ абаад байна. Энэ алдартэ ажалынь харуулһан шэнгээр тэдэнэй хубуун Майн Нэгэнэй һайндэрые дайшалхы габыагаар тэмдэгтэбэ.

Найхан Баргажанай аймгаар дахин ябаад эрэй. Тэндэхи ажалшад үдэр бүрин үлэ мэдэгдэмэ шэн баатаршалгануудые үдэр бүри гаргажа байна. Тэрэнь харахадаа, шүлэг зохиогонгү байха арганин үгы байгаа:

Баргажан, Баргажан нотагайтнай
Баянхан найханые гайхалай.
Басаган Бадмаева наалишынтай
Баатархан амалынь магталай.
Саранхор, Саранхор нотагайтнай
Сагаанхан эдэснэ амталай.
Суутайхан Аюшеев хонидойнойтай
Солынь дууджаа магталай.
Хонинхо, Хонинхо нотагайтнай
Хотоймо баяниень гайхалай.
Хорин жэл, хорин жэл хүдэлһэн
Хонидод хурьгадэнь магталай.
Цэдэн ГАЛСАНОВ.

Шэнэ Бурдайд шажэм утаһан. Уран зурааша Г. Москалевой зураһаа Н. Дамбаев буулгаба.

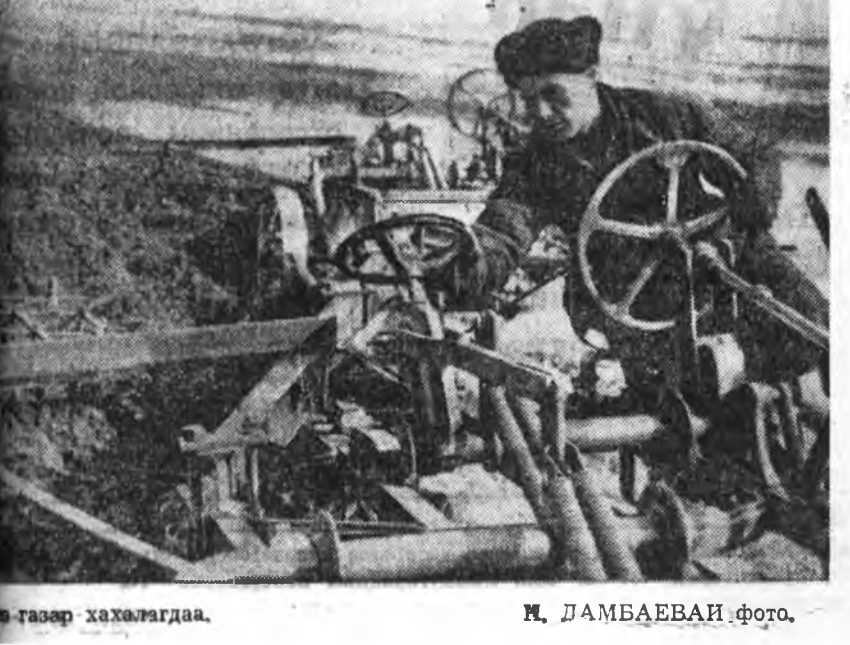
Д. УЛЗЫТОВ

КУКУРУЗА (Шогтойхон дуун)

Үнээдэймнай, үнээдэймнай
дэлэн дэлбэржэ,
Үглөө бүри, үглөө бүри
хүнэг билтарна.
Шалтагаанинь юунхэм даа—
Шара-улаахан кукуруза,
Хүдөөдэмнай, городтомнай
бараан элбэгжээд,
Хүн зоной, хүн зоной
байдал найжарна.
Шалтагаанинь юунхэм даа—
Шара-улаахан кукуруза,
Баян дэлгэр, баян дэлгэр
байдал мүнлэжэ,
Баруунайхид, баруунайхид
хороо бусална.
Шалтагаанинь юунхэм даа—
Шара-улаахан кукуруза!

Наалишан хүбүүнэй дуун

һаа, һаа, һаа...
Һаарал буурал үнгэтэй,
Һааргаг дарагар эбэртэй
Һарлаг хайнаг үнээднэй
Һарьдаг өвдэ бэлшэгтэ,
'амтан хүмбэй асаратгы!
Өө, өө, өө...
Өөлэн торгон дэлэнтэй
Өөлэн тарган уусатэй
Өүлэр һайнтай үнээднэй
Үндэр өвдэ бэлшэгтэ,
амтан хүмбэй асаратгы!
Бүүр, бүүр, бүүр...
Хүнэг дүүрэн хүнхнээ
Хүхэтнай шобгорнон,
Хүбүүн байһан урмандаа
Хүхүүн дуугаа дууланам,
һаа, һаа, өө, өө... бүүр, бүүр...

М. ДАМБАЕВАЙ фото.

С а б х и

РАССКАЗ

Колхозой тогтоһон-һоо хойшо Борове Жамбалай асалжа һурилһон үбһа ганса газарта олообоо һаа—хэдэ гүбөөгэй шэнээн, тэрэнэй үргэһэн мэншэгтэй ороһоо дахин суглуулжа ашалаа һаа—хэдэн товарна пөсөлдө багтахар бэшэ болоһон байха. Нюргандаа хүжэ һуйбадад, хэдэн сар тэргээр ойдо ороһонини, автомашины олоһорһонһоо хойшо шүлүү, хирнисэ, брэнно шаргал-һонини тоогүй олон болоо ёһотой.

Жамбал пар морээр тракторай селякээр ороһоо шэрэжэ түдэлүүдэг ажалтай байтараа, сахиингаа тунга шорой ангархай амаараа үхдэдэ ябуулаха болоходоо, боро хараанаар колхозой центр, гэртэе эрһэн байгаа. Үглөөгүүр болоод үмдэхэ гуталгүйшье һаа, тэрэн тунгаа һамгантаа хөөрлөншөгүй, талһамал талхатай табаг шүлөөнэй һүүлээр нэгэ аяга сай уумсаараа, унтари дээгүүрээ унашоо һан. һамганинь гутал тунгаа хөөрлэхээе хүмжэлһөөнэ татан алдаа, «эсшоо ха даа, зөөлөн унтаридаа зорлондоо амараг даа» гэжэ наһад, һаруулангүй орхио.

Үглөгүүр һамганайнгаа үнөөгөө һаа-хаяа тараһан хойно Жамбал эрибэ. Пешон соо шэнэһэн түлөөн няжагана шата-на. Өөрнө хамарта алдхан хамар хүнжэ-лей захар бултайлаад, гортой хубуунини унтана. Хажуудань—эхэдэ адли дүүрэн шарайтай, дахарайтай, хара нөдөтэй бата хубуунини үбсүүдгээ салхинэй, нойр дундаа буяна. Жамбал ороһонийгоо урда хаяад унтанһа хархаршай сахиинууда нойрмог нүдөөрөө нэгэ-нэгээр адалтан харана: «Нёдондо зун абаһан сахиинуудини жэлшые болонгүй һалабал даа. Байза, юугаа үмдөө, хүдэлмэридэ гараха болообид» гэжэ гайхажа байтараа, «бригадирни үлэ болотор өөрөө ороһоо шэрүүжэд гээ бэлэй, бата зэргэ зал абахам» гэжэ шобшээд, хүнжэлөөрөө толгойгоо бүтүүдээд, хана уруу хараад, саашаа бухашаба.

Сахиин халха танаггүй болошоо. Зүүн хуульшай сахиин сараг хүдхэн эридэ дайрадажа, сараа гараһан аад, тэрэн тушаагаа түргээр элэжэ, нүжэ гаранхай. Үдэш, үглөөнэй шүүдэр хюруула, бороо хурда нөбтөр нөбтөрөөр, халуун наранда хата хатаһаар, сахиинуудын зэргэ умхиршоо. Уладань—урдан хойнонь—хаданан таханууд элэжэ гээгдэшоо. Үсэгдээр мэншэгтэй ороһоо үргөөд, селякын ханза руу абаашажа ябтараа, дэгнүүдһөө торожо унан алдхааһан, баруун сахиини ула мэхэрхэйдээ хүртээрөө хобхоршоо. Тинхэлэнь Жамбал мэншэгтэй амһар уяаг уцаар сахижа уяаг, үдэшэ болотор хүдэлһэн байгаа.

Үдэнэй «түрд» гэхэлээр Жамбал дахин һэрнэбэ. һамганайнгаа орожо, хүнэгтэй һу сепараторай хажуулахы табан дээрэ табиссаарни, дуугарба:

— Дүлма, амбар соохи солдат сахиинем хаража үзэл даа. Тарилгын дүүрэтэр үмдөөршье байжа магад:

— Хүлдэ торохоор бөшөл байгаа ёһотой. Харанууд даа,—гээд, амбарай түлхүүр абаад, һамганинь бушуу гараба.

Жамбал потолок өөзэ хараад, тэндэ өөрнөө һамгарай бөшөөтэй байхада уншажа хөбтэһэн шэнгээр шэрээд, амбар соохи сахижа һанан-һанан, үлэ мэдэг амаа хүдэлгэнэ: «Дайһаа бусахадаа үмдөөд эрһэн сахиини. Жалжагы болодог муртөөд болоһон байха... Баруун һүбөөн шөбтө буудуулаад, госпитальдо хөбтө-ханаб бэшэ тээ, дүрбэн жэл шахуу амарагүй сахи. Пинскэ намаг худалһан, Одерой унанаа хэдэ дахин нөбтөрһөн, Берлиной асфальт элээрээ гэхэһэн... Таһаржа, ударжа дууһаһаань, полкын сахишанада сараг, ула хүлээдэ лэ үмдээг бэлэй даа. Гэртнээ үмдэжэ ошоһон сахиини гүрэнгэ лэ һөөрөө бусаа һан лэ. Дайһаа эрээд, тэрнээ үшөө хэдэн һара хүдэлмэридэ шэрээ һэмнэйб. Байза... Тингээ. Хаяха хайрлаад, амбарай углууда һөөм хадаһаа хүжөөр шагаад, үлгөө һэмнэйб. Харанайһын харангүгү байгаа хаш даа».

Һамганинь ондоо сахи бараад, орожо эрэбэ:

— Солдат сахиини минин хүрхөөр бэшэ дээрэ үлгөөтэй байна. Улань дууһанхай шахуу. Ондоо, нимэ сахи байһал даа, хара даа,—гээд, оройной урда холбоотой хоёр гутал абаашажа, аалиханаар таибба.

Жамбал тэдэ сахи хаража-хаража: — Эдэш дайнай һүүлээр үмдэһэн сахиини. һанана абааш. Хүсэд элдэгдэггүй арһаар аймагай промкомбинатай оёһон

решёнэн. Промкомбинат мүнөө болотор муртэй гутал оёжо шадангүй,—гээд, хажуу тээһэн хажархариб.

— Юу үмдэжэ хүдэлмэридөө гараха болооб даа. Тарилгын дүүрэтэр ботинкаар ябахаданни яха юм даа? Асархам гү?

— Асарадшые яахашни даа. Нэгээр шорой соо мэншэг үргэхэдэ ботинка—гутал бэшэ хаям даа. Угайдахаа газар тулгал-хала тулуура, хальмагад гээд лэ хальтир-хала һанаха.

— Үеөн үдэр үлөө хаям даа. һүүлэ шэнэ саби абаһа абааш.

— Болиш даа. Ботинкаар гансаһые үдэр хүдэлмэри хэжэ шадхагүйбид. Ёлой-һон лэ юмэн үмдэнэй туринһөө хэгээдэхэ, хүл шорой тоһон болошохо.

— Теэд юу үмдэхшнни гэшэб? Али мүнөө саби хуудалжа абахамнай гү?

Жамбал арасагүй:

— Ковер абахаа лараад яахамнай. Ковер ханада үлгөөд байхада, гутал өөрөө ерэхэ бэшэ. Гутал үмдээ, хүдэлмэри хэхэдэ ковер хайша тэрлэхэ һэм.

— Өөрөө мэдш даа.

Жамбал хамара һабардажа, үзүүрынэ маажал гээд, хэлэбэ:

— Булганда саби абаа.

— Булганда?

— Тимэ. Хомуландаа. Дүбүүдтээ.

— Болохоһые ха даа, һуруулин тарахалаар эдэ хоёроо дахуулаад, намар болотор орогтодо хүдэлүүжэм. Сахиингү шорой соогүүр жажэ ябахаб даа. Ковершые ковер даа.

— Булганда нэгэ размерёе ехэ саби-нуудые абахаданнай яха юм?

— Маанада хамагүй. Хубуудтэ хүндэ байха бэшэ аал даа? Ехэдэһэн саби хитайгад, дүрэ муудай болошохо.

— Элдэнэй хүдэлмэри хэжэ эхилхэн гэшэа. Хүлөө һайса орогоодо хүдэлхэдэнь, зөөлөн байха, хүлөөн холгохогүй.

— Өөрөө мэдш даа.

Жамбал тэрэ дорон унтариһаа һүргэжэ, ангархай аматай сабиһаа хүлөө угтаад, нюура гараа шамдуу утагаад, магазин ошохоёо гараа.

Магазинда ороходонь—хабарай тариаг утуулан селпогойдхой автомашинаар дүрэн асарһан яар-ябта сахиинууд углууда олобоотой байба. Арһанайнь, резинэ ульшэ, будагайн унар магазин соохи олокол духини, конфет жэмсэй үнэрһөө үлүү һайханаар Жамбалда үзэгдэбэ.

Сахиинуудые харад гээд, наймаалагша-да хандана:

— Намда бүхэ саби үзүүлэгтэ.

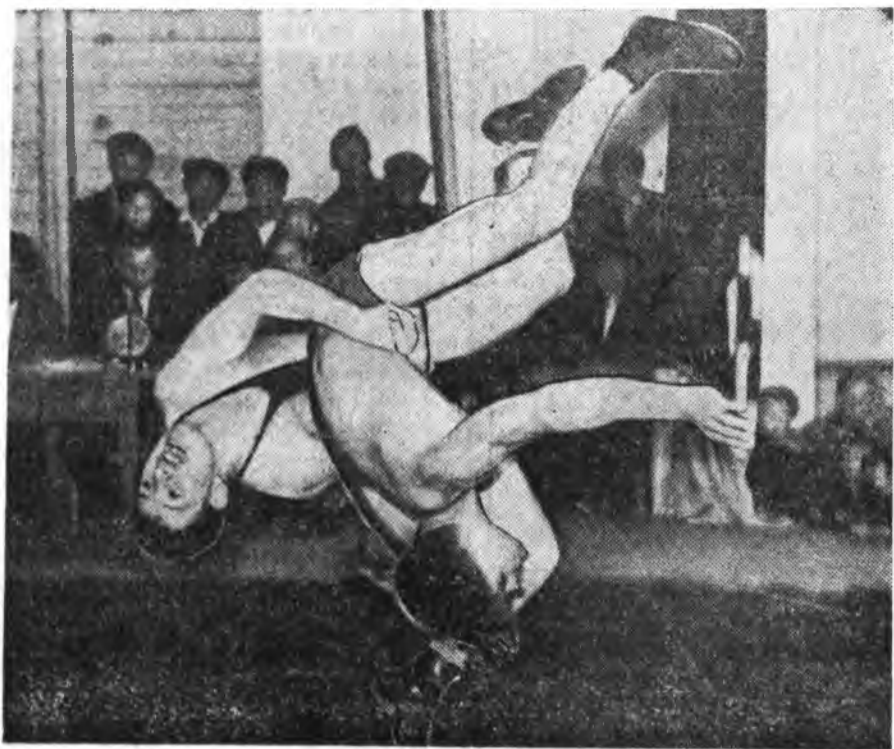
— Хэдэ паар абаха аад, тингэнэт?

— Дүрбэн пар.

«4 паар» гэхэлээрнь, наймаалагша эхэнэрэй нөдэндэ халуун сог халта яла-заад, прилавийнгаа яган үлгэ нэжэ, Жамбалые потолокто тултар олоололоһон сахиинуудтаа зорлондон табал, хүнүүдтэ эл бараа наймаалагшаа магазинайнгаа нүгөөдэ тала уруу ябаһаба. Жамбал хахал час тухай сахиинуудые нэгэ-нэгээр үзэжэ, ула-нуудынь гаһаарһаа тоншожо байжа үзэһэн үлэ наймаалагша эхэнэри ду

ЭЛДЭБ ЫОНИН

Урдынхиһаа һонирхолтойгоор үнгэрөө

Орден, медальда хүртэгшэд

Бурядай АССР-эй Верховно Советэй Президиум ССР Союзай Верховно Советэй Президиумэй 1944 оной августын 18-най Указай үндһээр олон хүүгэдтэй эхэнүүдые «Эхын алдар» гһэн орденуудаар, «Эхын медаль» гэжэ медальнуудаар шагнаба.

Иволгын аймагай Иволга тосхоной гэрэй эзэн эхэнэрнүүд Александра Дыльковна Баирбиликтуева, Самажал Жигмитовна Балчинова гэгшэд юһэ юһэн үхибүү түрөжэ хүмүүжүүлһэнэйгээ түлөө «Эхын алдар» гэжэ нэгдэхэ шатын орденуор шагнагдаа.

Найман үхибүү түрөжэ хүмүүжүүлһэн Байкало-Кударын аймагай Сталиной нэрэмжэтэ, Яруунын аймагай «Знамя» колхозой гһшүүд Екатерина Прокопьевна Бадурева, Клавдия Степановна Люстик гэгшэд «Эхын алдар» гэжэ хоёрдохи шатын орденууда хүртэһэн байна.

«Эхын алдар» гэжэ гурбадахи шатын орденуор долоо долоон үхибүү түрөжэ хүмүүжүүлһэн 13 эхэ шагнагдаба. Тэдэнэй тоодо Заиграйн аймагай Карымска тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр М. Я. Бельх, Тарбагатайн «Искра» колхозой

гшүүн П. Ф. Казазаева, Заиграйн Шэнэ-Бэрээнэй хэлхээ-холбооной конторын хүдэлмэрилэгшэ В. Ф. Хомутникова болон бусад бии.

Зургаан үхибүү түрэһэн 28 эхэ «Эхын медаль» гэжэ нэгдэхэ шатын, табан үхибүү хүмүүжүүлһэн 51 эхэ «Эхын медаль» гэжэ хоёрдохи шатын медальнуудаар шагнагдаһан байна. Тэдэнэй дунда Мухаршэбэрэй «Эрдэм» совхозой хүдэлмэришэн Д. Доржиева, Улан-Удэ городой Советскэ районодо ажаһуугша Е. Иванова болон бусад бии.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: барилдаашадай тулалдаан.

Манай республика дотор классическа барилдаан дэлгэрһээр эхэше үнинэй бэшэ юм. Тингэбэше, һүүлэй жэлнүүдтэ, илангаяа нислэл хотодомнай үргэнөөр дэлгэржэ захалаа. Мүнөө үедэ энэ тон һонирхолтой спорт доуратайшуулай тоо улам олон болоо. Байгша оной аплинн эхээр үнгэргэгдэһэн нүхэрэй ёһоной мурьсөөндэ «Труд», «Ажалай резервын» һайн дуранай бүлгэмүүдэй, Каменск городой бүхэшүүл уулзаа һэн.

Бүри һая нислэл хотымнай шамбайшуул өһөддүгэй хүршэнэртэй — Эрхүүгэй, Читын барилдаашадай нүхэрэй ёһоной уулзалга үнгэргэб. Энэ тулалдаан урда урдынхиһаа бүри һонирхолтой байгаа. Гэхэтэй хамта тус мурьсөөн Улан-Удэ энэ спортын улам дэлгэржэ байһые харуулба.

Хоёр жэлэй урда тээ манайхид читынхидтэй уулзахадаа нэгэшыне шүүгээгүй һэн. Найман уулзалгын һүүлээр нэгэшыне очко абаагүй юм.

Мүнөө жэлдэ уулзахадаа манай нэгдэхэ командынхид 4х4 гһэн тоотойгоор тэнсээ. Солбон шамбай бүхэшүүл нүхэд Ивахинов, Халтанов, Ипполитов, Сыркин гэгшэд нүгөөдүүлээ шүүһэн байна. Хоёрдохи командаһаа залуу бүхэ нүхэр Андрейченко шалгаржа гараа. Тэрэ Эрхүүгэй бүхэ Матицынине, Читын — Гавриловые булиһан байна. Мун манай хоёрдохи командын түлөөлэгшэд Ринчинов Интигринов хоёр шанга шандаһантай байһанаа харуулба.

Дүн гаргаханда нэгдэхэ һуури эрхүүгэйхид, читынхид хоёрдохи һуури эзэлээ. Эрхүүгэй команда манайхидые 6х2, Читын түлөөлөгшэдые 5х3 гһэн тоотойгоор шүүһэн байна.

А. Игмунов. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: барилдаашадай тулалдаан.

Л. Хайдуровай фото.

Арбадахи номер

КПСС-эй Бурядай обкомой пропаганда, агитацийн таһагай «Агитаторай блокнодой» ээлжэтэ — арбадахи номер бурят хэлэн дээрэ һаяхан хэблэлһэ гараба.

Түрүүшын хуудалһаа «Хөөрөлдөө хэхэ материалнууд» гһэн гаршаг доро «Арад зоний байдалые һайжаруулхын тулада анхарха гэгшэ социалистическэ гүрэнэй эгээлдээ хуули мүн» (СССР-эй Верховно Советэй V сессийн материалар) гэжэ статья толилогдонхой. Тэршэлэн энэ гаршаг дотор нүхэр М. Худяковой «Мяха эхээр абаха гэгшэ хүдөө ажаһын гол зорилго мүн», П. Афанасенкын — «Шэнэ тех-

никэ нэбтэрүүлхэ, үйлэдбэриие һайжаруулан нарижуулаха гэгшэ ажалдай бүтээсэ дээшлүүлхэ шухала арга нүхэсэл юм», С. Колодын — «Коллективне соогоо түрүүлхэ ябагшад» гһэн статьянууд толилогдонхой. «Түрүү дүй дүршэлэй трибуна» гһэн бүлэг соо Баргажанай аймагай Лениной нэрэмжэтэ колхозой эхэ хонидой отарын ахалагша хоншон В. Бадмаевагай хөөрөөн толилогдоо.

Мүн «Агитаторнуудта тухаламжа» гһэн бүлэгтэ байгша оной июль һарада агитаторнуудай хөөрлөө хэхэ жэшэтэ темэ болон литература хэблэгдэб.

Эхэнэрнүүдэй совет

Бурядай АССР-эй Улан-Удын гүрэнэй типографий хуушанай томохон үйлэдбэринүүдэй нэгэн юм. Эндэ гол түлэб эхэнэрнүүд ажалладаг. Тэдэнэр республиканыгаа арадай гэгээрэл, соёл болболсорол хүжгөөхэ хэрэгтэ эхэхэн туһа хүргэһэн байна.

Типографийн партийна, профсоюзна организацинууд долоон эрхим хүдэлмэришэдһөө бүридһэн эхэнэрнүүдэй совет байгуулба. Тиихэдэ долоон жэлэй түсэб болзолгоон үрид дүүргэхын түлөө тэмсэлдэ эхэнэрнүүдэй хүсэ элсүүлхэ зорилго таһнаһан байгаа. Эхэнэрнүүдэй суглаан һаяхан үнгэржэ, тэндэ тус асуудал тодорхойгоор хэлсэгдэб. Энэ суглаан дээрэ типографийн коллектив бурят нургуулинуудта үзэхэ номуудые эхэнэрнүүдэй республиканска сьездын нэгдэхэ үлэр хүрэтэр сүм бэлэн болгохобди гһэн уялга абаа.

Типографийн эхэнэр хүдэлмэришэдэй дунда һайнаар, бүтээсэ эхэтэйгээр хүдэлмэрилдэг хүнүүд олон. Жэлэй эхинһээ хойшо — дүрбэн һара соо зургаан һарынгаа түсэб дүүргэгшэдэй тоодо нүхэд Степанова, Рюмина болон бусад ороно.

Мүнөө манай коллективэй эхэнэрнүүдэй совет хэдэ хэдэн хэмжээгэ абуулгануудые хараалаад, тэдэнэе бэлдүүлжэ эхилбэ. Фотовыставка эмхидхэ. Тэндэ типографийн

эрхим эхэнэр хүдэлмэришэдэй зураг бии. Мүн үхибүүдые хамгаалха уласхоорондын үдэртэ үхибүүдэй утренник эмхидхэгдэб. Тэдэнэр кинотеатр, музей ошожо хараһан байна.

Һаяар, амаралтын нэгэ үдэр бүхы коллективээрэ хүдөө гаралга эмхидхэжэ, тэндэ спортивна наадаануудые үнгэргэхөөр хараалба.

И. Халматов.

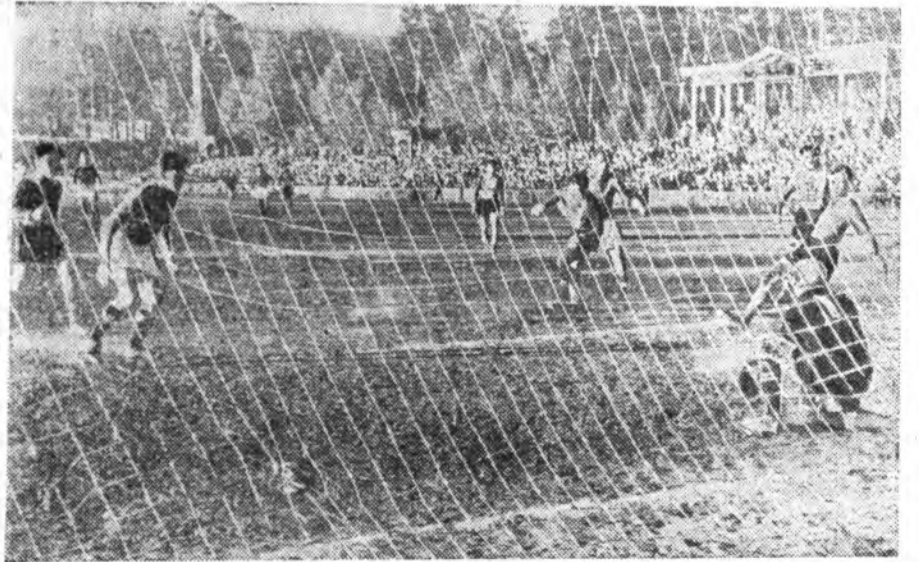
Бороо оробо

Июнийн эхээр, тусхайлбал 4—5-да республикымнай эхэнхи газар дээрэ бороо ороо. Илангаяа Мухаршэбэртэ, Сэлэнгэдэ ехэ шинг нойтогой байгаа. Тиихэдэ Мондодо 11 миллиметр, Кабанскада — 10, Тунхэн, Бичурада, — 8 миллиметр бороо оробо.

Закаменай аймагай Хамней, Цакир, Михайловкада, мүн Кяхта, Тарбагатайгаар газарай хурьһэн 2-һоо 8 миллиметр хүрэтэр бороо.

Энээнэй ашаар тарянадай гараса һайжараа, ногооной ургаса түргэдөө.

Л. Гончарова, агрометеоролог.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Локомотив» командын воротагай дэргэдэ. А. МАНТАЕВАЙ фото.

Б. Цыремпилов.

Хилын саананаа

Арадуудые дайнай аюулһаа аршалха түсэб

ЖЕНЕВА, июнийн 7, (ТАСС). Буу зэбсэг хуряаха асуудал шийдэхэ арбан гүрэнэй комитет мүнөөдэр Нацануудай ордон соо дахин хүдэлмэрилжэ эхилээ. Бүгдэниитэрээ, хүсэдөөр буу зэбсэг хуряаха тухай договорой шухала асуудалнууд тухай Советскэ правительствын шэнэ дуралхануудые комитетэй үзэмжэдэ табиһан тухайла советскэ делегацияне толгойлогшо, СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министрын орлогшо В. А. Зорин хэлээ.

СССР-эй правительство тус комитетэй 4 гэшүүд — Болгарин Арадай Республика, Польшын Арадай Республика, Румынын Арадай Республика, Чехословакиин Республика катат үбшэжэ, баруун эхэ гүрэнүүдэй түлөөлөгшэдэй, жэшэнь, Франциин һанамжануудые хараада абалсажа, шэнэ дуралхануудые найруулаа. Ядерна буу зэбсэг хорихохо урид атомна болон водородно зэбсэг зөөдөг, шэдэрдэг, халдаг хэрэгсэлнүүдые, мүн ондоо гүрэнүүдэй газар дээгүүр байгуулагдан тэдэнэй базануудые тубхын түрүүн усадхаха, хариин гүрэнүүдэй газар дээрһээ сэрэгүүдэ бултыен зайсуулха гэжэ Советскэ Союз дуралдана.

Ядерна буу зэбсэгтэй гүрэнүүд тэдэнэе ондоо гүрэнүүдтэ үгэхэгүйбди, саашадаа тиимэ зэбсэг үйлдбэрилэн гаргахаяа болихобди гһэн уялга абаха ёһотой гһэн дуралдал В. А. Зорин оруулаа.

Буу зэбсэг хуряалгын хоёрдохи шатада гүрэнүүд сэрэгтэйгээ тооо, юрын буу зэбсэгэе хороохо, тиихэдэ Америкын Холбоото Штадуудай, Советскэ Союзай сэрэгүүд 1,7 миллион болотороо үсөөрүүлэгдэхэ, һүүлээрнэ үлүү болоһон буу хэрэгсэлээ гүрэнүүд булталда усадхаха һэн гэжэ хэлэхэ байнабди.

Эдэ бүгдэ хэмжээгэ абуулгануудай бэлүүлэгдэһэнэй удаа бүхы гүрэнүүд буу зэбсэг түхээрхээ, сэрэг барихаяа болихо аргатай.

Бүгдэниитэрээ, хүсэдөөр буу зэбсэг хуряаха тухай договороор хараалагдаха хэмжээгэ абуулгануудые амжалтатайгаар дүүргэхын тула Бэлэдхэлэй комисси бии болгохо шухала гэжэ советскэ делегацияне толгойлогшо хэлээ.

США-гэй ракетнэ базануудай хүдэлмэришэдэй буһалгаан

НЬЮ-ЙОРК, июнийн 7, (ТАСС). Банденбер, Канаверал, Оффат, Воррендей ракетнэ буу зэбсэгтэй, агаарай сэрэгтэй базануудай, мүн «Конвейр» гэжэ компанийн завуудуудай хүдэлмэришэдэй салин хүлһээ дээшлүүлхые эрижэ эхилһэн буһалгаан үргэлжэлөөр.

Канаверал гэжэ газарта «Атлас» ракетные туршаха болзор хойшолуулагдаа, бүхы базануудай хүдэлмэри нилээд эхээр һаатаа. Эдэ бүгдэ буһалгаанай хойшолонһоо боллоо гэжэ Юнайтед Пресс Интернейшл агентствын корреспондент Калифорниһоо мэдээсээ.

Грецидэ демокрадуудые сүүдлэхээр

АФИНЫ, июнийн 7, (ТАСС). Мүнөөдэр Афинын сэрэгтэй трибунал хоёр грек демокрадуудые «тагнуул хээ» гэжэ 375 номерой хууляар гэмнээд, сүүдлэжэ эхилээ. Һүүлэй үедэ иимэрхүү сүүдүүд ходо болоно гэжэ тэмдэглэхэ зураа, «тагнуул хээ» гэжэ худал хуурмагаар демокрадуудые сүүдлэхые Грециин болон бүхы дэлхэйн олонитэ эрид шууд буруушаана, 375 номерой фашистска хуули болуулаха гһэн эрилтэ табина гэжэ «Авги» газетэ бэшэнэ.

Турци саг зуурын конституцитай болобо

АНКАРА, июнийн 7, (ТАСС). Июнийн 5-да Турциин правительствын гэшүүдэй ехэ суглаан болоо. Орон дотор һунгалтын болотор байха саг зуурын шэнэ конституци суглаан дээрэ баталагдаа. Конституци мүнөөдөө хэблэлдэ толилогдоогүй.

Турциин правительство тусхай тушаалта хүнүүдые томилоо. Республикын национальна оборонын министрээр армин генерал Фахри Оздилек, генеральна штабай начальнигаар армин генерал Рагыб Гюмушпала, газарай сэрэгүүдые командалагшаар армин генерал Джемдет Сунай томилогдоо.

Советскэ правительствын толгойлогшо Н. С. Хрущевто Чехословакиин Республикын правительствын түрүүлэгшэ В. Широкиин эльгэһэн бэшэг

ПРАГА, июнийн 7, (ТАСС). 1960 оной июнийн 2-то СССР-эй Министруудэй Советэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущевой эльгэһэн бэшэгтэ Чехословакиин Республикын правительствын түрүүлэгшэ Вильям Широкиин үгһэн харюугай бэшэг Чехословакиин телеграфна агентствотунхаглаба.

Советскэ правительствын шэнэ дуралхануудые үбшэн хэлсэхэ зуураа, Чехословакиин правительство тэдэниие гүнзгэ сэдхэлһээ һайшаана, бултыен дэмжэнэ, буу зэбсэг хуряаха орёо асуудалаар хэлсээ туйлаха зорилготой Советскэ Союзай тунхарнишагүй хүсэл оролдотые Советскэ правительствын гүнзгэ удахтай дуралханууд үшөө дахин гэршэлдэ гэжэ бэшэг соо хэлгдэнэ.

США-гэй правительствын гэмээр дээдэ тушаалтадай үблөөнэй буруу түрөөд байһан үедэ гүрэнүүдэй хоорондохи харилсаануудые эбтэйгээр ээргэ оршон байха ёһо гүримда оруулхын, бүхы асуудалнуудые имгалтал хэлсэгээр шийдэхэдэ болгохын түлөө бүри эршэмтэйгээр оролдохо шухала гһэн Советскэ правительствын хараа болотые Чехословакиин правительствэ бүри мүнэн һайшаана гэжэ В. Широкий бэшэнэ.

«Хүйтэн дай» үүдхэхэ, буу зэбсэг ухаангүй яаралтайгаар бэлдэхэ дуратайшуул буу зэбсэг хуряаха асуудал шийдэхэлые буруу болгохо болдолтой заандаа.

Баруун эхэ гүрэнүүд буу зэбсэгэе үнэхөөрөө хуряаха гэгшэ гү, али үгы гү гэжэ Советскэ правительствын эхээр һэжэглэжэ байһаниинь тон зүб гэжэ Чехословакиин правительствэ тоолоно.

Атомна буу зэбсэг хэрэгтэй газаруун зөөжэ шадаха транспортын хэрэгсэлнүүдые буу зэбсэг булталдаа, хүсэдөөрнэ хуряалгын түрүүшын үедэ хорихо, ондоо гүрэнүүдэй газар дээрэ байгуулагдан сэрэгтэй базануудые бултыен үгы хэхэ, хариин гүрэнүүдэй дэбисхэр дээрһээ бүхы сэрэгүүдэ зайсуулха тушаа Советскэ правительствын дуралдана.

Баг үмдэһэн Хэгерти

НЬЮ-ЙОРК, июнийн 7, (ТАСС). «Кэпитл Таймс» газетэ Дрю Пирсонэй Вашингтонһоо эльгэһэн статья толилоо. Президент Эйзенхауэрые «хүтэлбэрилжэ байдаг» аад, Эйзенхауэр гүрэнөө хүтэлбэрилжэ байдаг толгойлогшо юм гэжэ хэлэдэг, бэшэдэг хүн Холбоото Штадуудта бии, тэрэнэ Сагаан Байшангай хэблэл эрхилдэг секретарь Хэгерти юм гэжэ тэрэ статья соогоо Пирсон бэшээ.

Үндөөд хадаа Эйзенхауэрай правительствоя хүтэлбэриллэгшгүй байһыен хүн зонһоо нууха гһэн айхабтар шухала зорилго Хэгертидэ даалгаданхай. Президент столдоо һуужа муртэй хүдэллэгтэй гэжэ олонхи хүн зон мэдэдэг байна. Тэрэнэй ондоо тээшээ ошохые һахижа, агнажа байгаад, Хэгерти президентын орондо гүрэнниие хүтэлбэрилдэг байһанаа гадна, өөрөө ондоо тээшээ ошоолшые байхаада, хаана, юунэй болотые тон һайнар мэдэжэ абадаг гүрэнэй толгойлогшо болоһонхой. Хэгерти батальо болохоор туһамаришадтай. Тэдэнэ президентын амарлаг Геттсберг, Джорджион штат болон бусад газарнуудта самолёдоор нилдэхэ ошонол, хахад чамс тухай президентэй элдэб асуудал зүбшэлдөөд хэсэлдэд эрдэг. Орёо асуудалнуудые президент мэдэнгүй, элдэ юумэ бэшэхэдэ президентын ойлтохоор, һэжэглэхээр асуудалнуудые дурдажа болохогүй гһэн заабар правительствын элдэб газетнуудта хүдэлмэрилжэ байдаг бүхы хүнүүдтэ Хэгерти үгэдэг гэжэ тэрэ статья соо хэлгдэнэ.

„Холбоото Штадууднаа холодоо“

ТОКИО, июнийн 7, (ТАСС). Япон Америка хоёрой сэрэгтэй хэлсэндэ эсэргүүцэһэн тэмсэлдэ Японной бүхы районуудай хүн зон бүри олоороо хабадалсана.

«Холбоото Штадуудтай хэһэн сэрэгтэй хэлсээ үгы хэ!» «Премьер Киси үтэр тушаалһаа буулг!» «Парламентые тараай!» гэжэ бэшэгдэһэн плакат, лозунгуудые баряад, Тотиги префектурын олонхи хүн зон эб найрамдалтай түлөө долбогдо мүнөөдэр гараа гэжэ Уцуномия городһоо мэдээсэнэ.

ниинь Советскэ Союзай дуралхаалай өөрсэ шэнжэ мүн гэжэ тэрэ бэшэг соо хэлгдэнэ. Эдэ хэмжээгэ абуулгануудай бэлүүлэгдэхэлээр атомна дайнай гэнтын аюул бага болоо, уласхоорондын мүнөөнэй байдалые эли бодо һуларуулха һэн. Буу зэбсэг хуряалгые шалгахы, хиннаха тушаа эли тодо, дэлгэрэнгы тобшооло дахин хэхэ, илангаяа уласхоорондын шалгалта, хингалтын орган болгохо, мүн тэрэ органной хэхэ хүдэлмэри, эрхэ зэргые тон тодорхой болгохо, согсолхо тухай дуралханууд хадаа буу зэбсэг хуряалгые шалгахы, хиннаха гһэн СССР-эй болон бусад социалистическэ оронудай хараа болотые буруу, һөөрнэ болгоод хэлэдэг баруун оронуудай этэгээдүүдэй хардалгые хойшоологүйгоор бута сохино гэжэ хэлһэнэниие Чехословакиин правительствэ дэмжэнэ гэжэ бэшэг соонь заабданхай.

Советскэ правительство шэнэ дуралхануудые оруулхадаа баруун эхэ гүрэнүүдэй правительствонуудай ханал болотые хараадаа абалсаа. Хэрбээ баруун эхэ гүрэнүүдэй үнэхөөрөө буу зэбсэг хуряаха асуудал шийдэхэлдэ туһа хүрэхээе эрмэлзэдэг, һайн һанаагаараа оролдоод байгаа һаань, шэнэ советскэ дуралханууд буу зэбсэг хуряаха асуудал шийдэхэе арбан оройной хамтын комитетэй хүдэлмэринин, гүрэнүүдэй буу зэбсэгэе бүгдэниитэрээ, хүсэдөөр хуряаха тухай хэлсээний зохиотой үндэһэ һуури, түшээ тулгууринь боложо шадаха гэжэ һанаһанаа Чехословакиин правительствэ мэдүүлээ.

Хүндэтэ нүхэр Түрүүлэгшэ, дайнай аюул сараха, бата бэхи эб найрамдал тогтоохо эгээл найдамтай хэрэгые, буу зэбсэг хуряалгын орёо асуудалые эрид шууд шийдэхэ тухай Советскэ правительствын шэнэ, асарин ехэ удахтай дуралхануудые бүхы Чехословакиин республикын арад болон правительствэ дэмжэжэ байна гэжэ Чехословакиин правительствын үмэнһөө найдуулхые зүбшөөгт гээд В. Широкий бэшэгэе дүүргэнэ.

„Холбоото Штадууднаа холодоо“

Эб найрамдалай, демократиян түлөө тэмсэл мүн лэ Гумма префектурада эхилээ. Үгдөөдэр тиимэ тэмсэл Сайтама, Нагано, Нингата болон бусад газарнуудаар эхилээ. Кискин правительствын политикада эсэргүү япон арадай тэмсэлэй шэнэ шатын эхилхэ үсэр тэрэ тэмсэлдэ хабаа дагшад Токио эрхэ зорилготой.

Газетые захилга 1960 ондо үргэлжэлһөөр

Хэлхээ холбооной контор, отделение почтальон бүхэн, РТС, совхоз, колхоз, предприятия, эмхи зургаан болон нургуулинуудтахи хэблэл тараадаг олониитын түлөөлөгшэд захил абана.

ГАЗЕТЭ ЗАХИХА ҮНЭ СЭН:

6 һарын — 30 түхэриг, 3 һарын — 15 түхэриг, 1 һарын — 5 түхэриг.

Шамдана захит „Бурят үнэн“ газетөө!

